

4847

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

T097838

เรื่อง

การศึกษาการผลิตและการตลาด โสมสดและผลิตภัณฑ์โสมในประเทศไทย

A Study on Production and Marketing of Ginseng in Thailand

โดย

นางสาวปรียาพรรณ สุขสมกลิ่น

ร.พ.
2474ก
2540

เสนอต่อ

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....

วัน เดือน ปี..... - 9 Jun 2009

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

การศึกษการผลิตและการตลาดโสมสดและผลิตภัณฑ์โสมในประเทศไทย

A Study on Production and Marketing of Ginseng in Thailand

ของ

นางสาวปรียาพรรณ สุขสมกลิ่น

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท. บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

21/พค./40

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา)

กรรมการปัญหาพิเศษ

23/พค./40

(รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ แสงโนรี)

หัวหน้าภาควิชา ฯ

21/พค./40

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เกร็ววิริยะพันธ์)

๒๗.

๒๕๕๓

๒๕๕๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การผลิตและการตลาดโสมและผลิตภัณฑ์โสมในประเทศไทย
โดย : นางสาวปรียาพรรณ สุขสมกลิ่น
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)
สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ :

 ๕๑ / ๕ / ๔๐
(อภิสิทธิ์ แก้วมา)

โสม เป็นพืชชนิดหนึ่งที่ได้รับการยอมรับกันทั่วโลกว่ามีสรรพคุณที่ดี และนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์โสม และเป็นส่วนผสมในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย ขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ส่วนที่นำมาใช้ประโยชน์ในการผลิตก็คือส่วนของราก ซึ่งเป็นส่วนที่มีสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย นั่นคือ สารจินเซินโนไซด์ และสารอาหาร เช่น คาร์โบไฮเดรต และโปรตีน เป็นต้น โสมเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพภูมิอากาศอบอุ่น และในสภาพภูมิประเทศบริเวณเชิงเขาที่มีต้นไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงา และบดบังแสงแดดที่อาจมีมากเกินไป โสมที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้นั้นมีอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ซึ่งเรียกว่า “โสมขาว” แต่ถ้ามีอายุมากกว่า 3 ปีขึ้นไปจะเรียกว่า “โสมแดง” ประโยชน์ที่จะได้รับการบริโภคโสม นอกจากจะช่วยบำรุงร่างกายแล้วยังสามารถช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างและบำรุงสมอง เป็นต้น โสมมีราคาแตกต่างกัน สามารถแบ่งได้ตาม ขนาด สี และอายุของโสม ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดโสม ปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหานั้น ๆ

จากการศึกษาการผลิตพบว่าโสมที่ได้ทำการเพาะปลูกกันอยู่ในปัจจุบันเป็นพันธุ์โสมเกาหลี โดยการนำเข้าโดยทหารไทยที่ไปช่วยรบในประเทศเกาหลี ในการเพาะปลูกอาจต้องมีการดูแลในเบื้องต้นหรือในช่วงปีแรกหลังจากปีแรกอาจไม่ต้องดูแลเอาใจใส่มากนักแต่ต้องดูแลไม่ให้มีแสงแดดส่องถึงต้นโสมมากเกินไป ในด้านการตลาดของโสมนั้น ในปัจจุบันโสมที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริโภคนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์โสมเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก ความสะดวก ในการบริโภค และการกระจายของสินค้าไปในที่ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง โดยราคาก็จะมีหลายระดับ ราคานี้แล้วแต่รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ปริมาณบรรจุของผลิตภัณฑ์ เป็นต้น สำหรับโสมสดนั้น ตลาดสินค้าที่ใหญ่ที่สุดคือ เขาวราช ทั้งนี้จะมีโสมทุกชนิด และมีหลายรูปแบบให้สามารถเลือก บริโภคได้ตามความต้องการ สำหรับราคาของโสมสดนั้นมีราคาประมาณ 500 - 2000 บาท โดย คิดเทียบหน่วยเป็นสลิ้ง

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการผลิตและการตลาด ควรมีการร่วมมือกันให้ การสนับสนุนคำแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตว่าควรผลิตเมื่อในพื้นที่ตามไหล่เขาและไม่ควรมีแสงแดดส่องถึงมากเกินไปและสนับสนุนให้มีการผลิตโสมภายในประเทศไทยให้มากขึ้น เช่น ในบริเวณจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ เป็นต้น เพื่อที่จะสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีมากขึ้นและมีเพียงพอในการบริโภคภายในประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิสิทธิ์ แก้วฉา อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร. อำนวย แสงโนรี กรรมการปัญหาพิเศษที่ได้ให้การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลของบริษัท เบริงเกอร์อินเทลไฮม์ (ประเทศไทย) บริษัทไชน่ามาร์ท บริษัทโคจิน จำกัด และบริษัทอิลวา (ประเทศไทย) จำกัด ตลอดจนเพื่อน ๆ ภายในภาคบริหารหลาย ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่าง ๆ

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณ พ่อ แม่ และพี่ ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ และคุณวิบูรณ์สุข ปาละกุล ที่คอยเป็นผู้รับฟังปัญหาและให้กำลังใจในทุกด้านซึ่งทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ปรีชาพรรณ สุขสมกลิ่น

เมษายน 2540

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	4
วิธีการศึกษา	8
บทที่ 2 สภาวะการผลิต โสมและผลิตภัณฑ์โสม	9
ลักษณะทั่วไปของโสม	9
ประเภทของโสม	15
กระบวนการผลิตโสม	17
ต้นทุนการผลิตโสม	19
การใช้ประโยชน์ของรากโสม	20
กรรมวิธีการผลิตโสมสกัด	20
คุณค่าของโสม	21
ปัญหาด้านการผลิตโสม	24
บทที่ 3 สภาพทั่วไปทางการตลาด โสมสดและผลิตภัณฑ์โสม	25
ประเภทโสมสด	25
รูปแบบของโสมสด	28
รายได้จากการจำหน่ายโสมสด	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
ผู้บริโภคนโยบาย	31
รายได้จากการจำหน่ายนโยบาย	32
นโยบาย	32
บริษัทที่จำหน่ายนโยบาย	37
รูปแบบผลิตภัณฑ์	44
การกระจายสินค้า	46
กลุ่มเป้าหมาย	46
สถานที่ในการจำหน่าย	46
ปัญหาด้านการตลาด	48
บทที่ 4 สรุปและเสนอแนะ	49
สรุป	49
ข้อเสนอแนะ	50
เอกสารอ้างอิง	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	19
2	22
3	26
4	27
5	28
6	29
7	30
8	31
9	35
10	39
11	39
12	42
13	43
14	44
15	45
16	45

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ลักษณะทั่วไปของโสม	10
2 โสมเมื่อมีอายุ 1 เดือน	11
3 โสมเมื่อมีอายุ 6 เดือน	12
4 ช่อดอกของโสมเมื่อมีอายุ 3 ปี	12
5 ช่อดอกของโสมเมื่อมีอายุ 4 ปี	13
6 รากโสมเมื่อมีอายุ 1 - 6 ปี	14
7 โสมประเภทต่าง ๆ แบ่งตามแหล่งกำเนิด	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษา

จากสภาพการแข่งขันของคนในสังคมทำให้คนเราเป็นโรคเครียดกันมากซึ่งความเครียดเป็นอันตรายต่อสุขภาพและจิตใจ ถ้าถึงขั้นรุนแรงและไม่ได้รับการแก้ไขก็อาจถึงแก่ชีวิต ความเครียดมีส่วนทำให้เกิดอาการผิดปกติต่อร่างกาย เช่น อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย เกิดอาการเบื่ออาหาร นอนไม่หลับ มึนงงเวียนง่าย ซึมเศร้าและหุดหู่ใจ และความต้านทานของร่างกายลดลง ถ้าหลีกเลี่ยงสภาวะที่ทำให้เครียดไม่ได้ก็มีพืชสมุนไพรบางชนิด คือ โสม มีสารที่ช่วยการปรับตัวของร่างกายและจิตใจ ช่วยให้ร่างกายมีความยืดหยุ่นต่อการใช้กำลังสมองและกำลังกาย

โสม เป็นคำที่มาจากภาษาจีนจากคำว่า gin หมายถึง คน ยาสมุนไพรชนิดนี้เรียกว่า อินแซม (insam) ในภาษาอังกฤษมีการบัญญัติคำนี้ขึ้นเรียกว่า แพนแนก จินเส็ง (panax ginseng) pan หมายถึง ทั้งหมด axas หมายถึง ยา นำมาผสมกัน คือ panax หมายถึง ยาครอบจักรวาล โสมเป็นพืชสมุนไพรที่ชาวจีน และเกาหลีเชื่อกันมานานว่าถ้ารับประทานเป็นประจำจะมีอายุยืนและร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ การนำรากโสมมารับประทานด้วยการต้มหรือตากแดดอาจทำให้คุณค่าของโสมเสียไปและรากโสมแต่ละต้นมีสารธรรมชาติที่ไม่ครบถ้วนและไม่เท่ากัน ดังนั้นการบริโภคโสมตามธรรมชาติจึงไม่ได้คุณค่าที่แน่นอนทุกครั้ง จึงได้มีการศึกษาและวิจัยเพื่อที่จะศึกษาถึงสารประกอบ และวิธีในการสกัดสารประกอบที่มีความสำคัญทางเคมีที่สะสมอยู่ในรากโสมซึ่งมีคุณสมบัติในการปรับสภาพร่างกายเพื่อให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติที่ร่างกายต้องการและได้ตั้งชื่อสารชนิดนี้ว่า จินเส็นโนไซด์ (ginsenosides) ซึ่งมีอยู่ถึง 13 ชนิด แต่ละชนิดก็มีสมรรถนะในการออกผลที่แตกต่างกัน อีกทั้งในรากโสมแต่ละต้นมีจำนวน จินเส็นโนไซด์ (ginsenosides) ไม่เท่ากันด้วย

โสมมีมากมายหลายชนิด สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ตามกรรมวิธีการผลิต

คือ โสมแดง (radix ginsengrubra) โสมน้ำตาล - โสมขาวและโสมตากแห้ง (radix ginsengcruda) เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบ่งตามแหล่งกำเนิดได้แก่ โสมปลูกหรือโสมสวน โสมภูเขา โสมเกาหลี่ โสมป่าโสมได้ถูกนำเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกโดยพวกทหารที่ไปช่วยรบในสงครามเกาหลีเป็นผู้เอามาทดลองปลูกที่เชียงใหม่ แต่ก็ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่มากนัก ต่อมาก็ได้มีผู้นำโสมไปปลูกกันแพร่หลายมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน โสมเป็นที่ยอมรับในหมู่บุคคลทั่วไปมากขึ้น ทำให้มีกลุ่มธุรกิจหลายกลุ่มเล็งเห็นความสำคัญและเข้ามาลงทุนในธุรกิจนี้กันมากขึ้น อย่างไรก็ตามการผลิตภายในประเทศเองยังมีอยู่ในปริมาณที่ไม่เพียงพออาจเนื่องมาจาก ปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น จึงทำให้ตลาดโสมภายในประเทศในปัจจุบันกว่าครึ่ง เป็นโสมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศโดยมีบริษัทภายในประเทศเป็นตัวแทนจำหน่ายและทั้งนี้เนื่องจากโสมแต่ละต้นมีสารตามธรรมชาติไม่เท่ากันการนำโสมมารับประทานโดยการต้มหรือตากแดด อาจทำให้คุณค่าของโสมเสียไป จึงมีการนำไปสกัดเพื่อให้โสมที่นำมาบริโภคเป็นโสมที่มีคุณค่าที่ได้มาตรฐาน โดยผ่านกรรมวิธีในการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของสารสกัดทางชีวเคมีและเภสัชวิทยาเพื่อให้ได้คุณค่าครบถ้วน และทำให้อยู่ในรูปแบบของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่สะดวกในการบริโภคมากขึ้น เช่น โสมผงพร้อมดื่ม โสมอัดเม็ด เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยโสมถูกนำเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกโดยทหารไทยที่ไปช่วยรบในเกาหลีโดยนำมาทดลองปลูกที่เชียงใหม่แต่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่มากนักต่อมามีผู้สนใจและนำไปปลูกกันแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งก็ได้มีผู้ยอมรับที่จะบริโภคกันกว้างขวางมากขึ้นแต่อย่างไรก็ตามการผลิตภายในประเทศยังมีปริมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้อ่งการที่มีมากขึ้นทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยแวดล้อม เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น จึงทำให้ตลาดโสมภายในประเทศในปัจจุบันเป็นโสมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศถึง ร้อยละ 50.00 มีบริษัทภายในประเทศเป็นตัวแทนจำหน่ายและผลิตภัณฑ์ที่นำออกจำหน่ายทั่วไปจะอยู่ในรูปแบบที่สะดวกในการบริโภคและได้คุณค่าครบถ้วน เช่นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบแคปซูล โสมพร้อมดื่ม โสมอัดเม็ด และชาโสม และเนื่องจากมีผลิตภัณฑ์หลายชนิด แต่ละชนิดมีราคาสูง ต่ำไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นวิธีการการตลาดอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้กระจายไปสู่ผู้บริโภคได้ทั่วถึง ดังนั้นการตลาดโสมภายในประเทศไทยจึงมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นในอนาคต ทำให้มีผู้สนใจที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโสมมากขึ้น จึงทำให้ต้องมีการตื่นตัวและมีการแข่งขันในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งจะได้ทำการศึกษาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาสภาวะการผลิต โสมสดและผลิตภัณฑ์โสมภายในประเทศไทย
2. ศึกษาสภาวะการตลาด โสมสดและผลิตภัณฑ์โสมภายในประเทศไทยและแนวโน้มในอนาคต
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการผลิต และการตลาดโสมภายในประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการดำเนินการผลิตโสมภายในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบภาวะการตลาดโสมภายในประเทศไทย และในอนาคต
3. เพื่อให้ผู้สนใจที่จะดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับ โสม ทราบถึงแนวทางในการดำเนินธุรกิจ

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาถึง การผลิตและการตลาดของโสมสดและผลิตภัณฑ์โสมภายในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2527 - 2539 เช่นปริมาณการผลิตภายในประเทศไทย ปัญหาทางด้านการผลิต ต้นทุนการผลิต ปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศ อุปสรรคทางการผลิตและการตลาด ตลอดจนแนวโน้มในอนาคต เป็นต้น

นิยามศัพท์

โสม คือ สมุนไพรชนิดหนึ่งซึ่งมีใบประกอบ 5 ใบบนก้านเดี่ยว ๆ เวลาโตเต็มที่มีผลสีเขียวจัด มีลักษณะกลม ขนาดเท่าเมล็ดถั่วเหลือง ต้นสูง 30 - 40 เซนติเมตร มีรากสีเหลืองครีมหรือสีขาว คล้ายหัวผักกาด มีรากเล็ก ๆ แตกกิ่งก้านสาขาออกมา ซึ่งเป็นส่วนที่นำไปใช้เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในการรักษาโรคต่าง ๆ ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จินเส้นโนไซน์ คือ สารประกอบทางเคมีที่อยู่ในรากโสม ซึ่งเป็นสารที่มีความสำคัญทางเภสัชวิทยาที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย

โสมสกัด คือ โสมที่ผ่านกระบวนการต่าง ๆ หลายขั้นตอนจนออกมาเป็นโสมที่มีคุณภาพประโยชน์ต่อสุขภาพ หรือมีจินเส้นโนไซน์ครบ 13 ชนิด อยู่ในรูปของโสมผงพร้อมดื่ม แคปซูล เป็นต้น

การตรวจเอกสาร

มณฑา จันทรสูง (2527) กล่าวว่า การผลิตโสมออกมาแต่ละรากเป็นไปด้วยความยากลำบากเพราะโสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ได้นั้นต้องมีอายุ 5 - 6 ปี ในระหว่างการเจริญเติบโตก็ต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ คือ มีการสร้างที่กำบังลมซึ่งทำด้วยฟางเป็นแถวตลอดทั้งแปลงปลูกโสม ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้แสงแดดส่องเข้ากินไป การระบายน้ำต้องเป็นระบบการทำทุกอย่างต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง จนถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว การตากโสมก็ต้องมีกรรมวิธีและเป็นแบบแผน คือ ไม่ให้โสมที่ตากแห้งหรือกำลังอยู่ในกระบวนการทำให้แห้ง การขุดก็ต้องขุดด้วยเครื่องมือพิเศษเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย แล้วจึงนำไปผลิตออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการบริโภค เช่น บางส่วนจะถูกบดเป็นผง หรืออาจเป็นเหล้าไวน์ หรือไม่มีลักษณะเป็นเม็ด

หลวงสมานวนกิจ (2528) กล่าวว่า โสมเกาหลีถูกนำเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรกโดยพวกทหารไทยที่ไปช่วยรบในสงครามเกาหลีเป็นผู้ที่เอามาทดลองปลูกที่เชียงใหม่ในตอนแรกคนเกาหลีหลอกคนไทยว่า โสมของเขาเอาไปปลูกที่ไหนก็ขึ้นไม่ดีเท่าที่เกาหลี ทั้งนี้เพราะต้องการไม่ให้โสมเกาหลีแพร่หลายออกไปเพราะจะทำให้ราคาโสมตกลง เมื่อทหารไทยลองปลูกก็ปลูกแบบไม่เอาใจใส่ต่อมาผู้เขียนจึงลองเอาโสมมาปลูกที่สำนักหุบผาสวรรค์ จังหวัดราชบุรี เมื่อพระและเณรที่ประจำอยู่ป่วยจึงลองเอาโสมต้มฉันทานน้ำ โรคก็หาย ร่างกายแข็งแรง จึงเริ่มมีความสนใจ และมีการปลูกขยายพันธุ์มากขึ้น แล้วลองเอายอดโสมคัดแทนผักรับประทานเป็นอาหารก็ทำให้มีร่างกายแข็งแรงเดินได้คล่องกว่าเดิมทำให้รู้สึกที่โสมเกาหลีเป็นพืชที่ทำเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ให้แก่เมืองไทยมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรกรที่ทำงานหนักตากแดดกรำฝน เพราะ
 โสมปลูกง่าย เติบโตเร็ว แพร่พันธุ์โดยการหว่านเมล็ดและตัดกิ่งปักชำคนน้ำเข้าเย็นก็เจริญเติบโต
 ได้ดีไม่มีโรคสัตว์มารบกวน

ทรงศักดิ์ จิตเจือจุน (2531) กล่าวว่า การผลิตโสมเพื่อให้มีตัวยาโสม ที่มีมาตรฐาน
 ทุกเม็ด โดยสามารถพิสูจน์ได้จนเป็นที่ยอมรับให้ขึ้นทะเบียนตำรายาในประเทศต่าง ๆ มีขั้นตอน
 ที่สำคัญเป็นลำดับ คือต้องมีกรเลือกพันธุ์โสมที่ดีในบางครั้งแม้จะเป็นโสมเหมือนกัน แต่บางต้น
 ก็หาตัวยาแทบไม่ได้เลย ขั้นตอนการสกัดก็ต้องมีวิธีที่ได้มาตรฐาน โดยสกัดในภาวะอุณหภูมิต่ำ
 ซึ่งทำให้สามารถได้ตัวยากรบถ้วนสะอาดปลอดภัย โดยเฉพาะในปัจจุบันที่ประชาชนสนใจใน
 มาตรฐานที่ดี การผลิตโสมสกัดจึงต้องมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด จากขั้นตอนการผลิตที่มีการ
 ควบคุมคุณภาพอย่างละเอียดรัดกุมและมีมาตรฐานที่เท่ากันของโสมทุกแคปซูล ซึ่งแตกต่างจาก
 โสมในรูปแบบอื่น ๆ

สุจินต์ จารุจินดา (2531) กล่าวว่าปัจจุบันโสมเป็นสมุนไพรที่รู้จักมากยิ่งขึ้นสามารถ
 หาซื้อได้เกือบทั่วโลกแม้แต่ในซูเปอร์มาร์เก็ตและแม้โสมจะมีราคาสูงก็ยังมีผู้นิยมและยอมรับที่
 จะบริโภคเนื่องจากผู้บริโภคตระหนักถึงผลร้ายของสภาวะแวดล้อมเป็นพิษที่เล็งไม่ได้จึงยอมรับ
 และบริโภคโสมมากขึ้น เนื่องจากมีความเชื่อถือในสรรพคุณต่าง ๆ ของโสม ทั้งนี้เนื่องจากว่าใน
 โสมมีสารสำคัญที่ออกผลก็คือ สารผสมของไกลโคไซด์ หลายชนิดในปริมาณที่แตกต่างกัน และ
 ในด้านโภชนาการยังพบว่าในรากโสมหนัก 100 กรัม ให้พลังงาน 3 แคลลอรี่ ประกอบด้วย
 โปรตีน คาร์โบไฮเดรต วิตามินเอ บี1 บี2 บี 12 ซี อี ไนอาซิน แคลเซียม เหล็กและ
 ฟอสฟอรัสด้วย ผลิตภัณฑ์โสมในท้องตลาดมีทั้งที่อยู่ในรูปรากแห้ง ยามีด แคปซูล ผงสำเร็จ
 น้ำสกัด ผสมในนุหรี ลูกอม หมากฝรั่งและผสมในเครื่องสำอางค์ ผลิตภัณฑ์เหล่านี้บางผลิตภัณฑ์
 ก็มีสารสำคัญเหมือนที่อยู่ในรากโสม บ้างก็มีสารสำคัญจากโสมอยู่เพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม
 โสมก็ยังคงเป็นธุรกิจที่ใหญ่มาก โดยมีตลาดใหญ่อยู่ที่ เอเชียอาคเนย์และตลาดที่กำลังขยายตัว
 คือ ตลาดในแถบประเทศ ตะวันออกกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วารสารณ์ ขวัญมิ่ง (2532) กล่าวว่า โสมพันธุ์ที่ดีที่สุดและได้รับการยอมรับคือ โสมเกาหลี ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ที่ขึ้นได้ดีในที่ที่มีอากาศหนาวเย็น มีการระบายอากาศที่ดี ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด แต่จะมีคุณภาพดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความชำนาญในการเพาะปลูกและการบำรุงรักษา รากโสมที่นำมาใช้ได้จะมีอายุประมาณ 4 - 6 ปี

วารสารณ์ ขวัญมิ่ง (2534) กล่าวว่าโสมเป็นสมุนไพรชนิดหนึ่งที่ได้รับการเชื่อถือว่ามีคุณสมบัติพิเศษหลายอย่าง ซึ่งได้รับการยอมรับและมีการผลิตกันมาตั้งแต่อดีต โดยเชื่อว่าที่ประเทศจีนได้ทำการผลิตมากกว่า 300 ปีแล้ว โสมที่มีขายมีมากมายหลายชนิด และมากมายหลายรูปแบบที่มาจากประเทศจีน เกาหลีและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งควรทำการเลือกซื้อโสมชนิดใดแบบใดจึงจะเกิดประโยชน์คุ้มค่าเงินที่สูญเสียไปนั้นเป็นขั้นตอนที่สำคัญ จึงได้มีการศึกษาค้นคว้าขึ้นในปี ค.ศ. 1960 ได้ทำการค้นคว้า และศึกษาขึ้นถึงเรื่องของแหล่ง หรือพื้นที่ในการเพาะปลูก จนกระทั่งการนำมาแปรรูปเป็นโสมสกัดอย่างมีขั้นตอนโดยละเอียด โดยผลการทดลองปรากฏว่า โสมพันธุ์ที่ดีที่สุดคือ panax ginseng meyer หรือโสมคนทีเพาะปลูกในประเทศเกาหลี ซึ่งมีสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสมในการเพาะปลูกและการเพาะปลูกต้องใช้เวลาจนถึง 6 ปี จึงเก็บส่วนของโสมที่เป็นประโยชน์และมีคุณค่ามาใช้ได้ โดยจะต้องศึกษาถึงขนาด ลักษณะและคุณภาพของโสมแต่ละชนิดโดยละเอียด เนื่องจากโสมแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันอยู่มากมายและได้มีการคิดค้นหาสารที่มีอยู่ในรากโสม เรียกสารนี้ว่า ginsengosides ซึ่งมีอยู่ถึง 13 ชนิด เพื่อให้โสมสกัดเป็นโสมที่มีมาตรฐานระดับเดียวกันและในการนำรากโสมที่ได้มาเลือกและทำการสกัดนั้นก็มีหลายขั้นตอนและสลับซับซ้อนมากเป็นต้นว่า ต้องมีการแยกสิ่งเจือปน เช่น ยาฆ่าแมลงออก และทำการตรวจสอบทางจุลชีววิทยา ต้องมีการทำให้ปลอดเชื้อราและแบคทีเรียต่าง ๆ โดยต้องเลี่ยงการใช้ความร้อนสูงและใช้กรรมวิธีพิเศษในการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบสารสกัดทางชีวเคมี และเภสัชวิทยา เพื่อให้ได้ตัวยาที่มีปริมาณและคุณค่าครบถ้วนตามต้องการ

ลำสัน (2538) โสมมีข้อดีหลายประการที่สำคัญคือเป็นยาบำรุงแก้อาการเหนื่อยอ่อน ทำให้สมองแจ่มใส เสริมความจำ เป็นต้น โดยในการรับประทานจะต้มกับน้ำ ครั้งละ 3 - 5 กรัม อาจบดเป็นผงรับประทานโดยตรงหรือหั่นเป็นชิ้นบาง ๆ อม ทำให้ชุ่มคอมีกำลัง ปัจจุบันมีการผลิตเป็นยาสำเร็จรูปหลายรูปแบบออกจำหน่าย เช่น ยาลูกกลอน ยาน้ำและยาเม็ด เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิรนาม (2538ก) กล่าวว่า ผู้แทนจำหน่ายโสมฟามาจิ้นได้ตั้งเป้าหมายยอดขายไว้ประมาณ 20 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 70.00 ของยอดขายเดิม คือ 30 - 40 ล้านบาท โดยใช้ช่องทางการจำหน่ายเดิมที่มีอยู่ พร้อมกับการโฆษณาและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ด้วยการใช้งบประมาณกว่า 10 ล้านบาท สำหรับกระจายความรู้เกี่ยวกับการบริโภคโสม และขณะนี้ผู้แทนจำหน่ายโสมฟามาจิ้นกระจายสินค้าได้กว่าร้อยละ 70.00 ของลูกค้าเดิมที่มีอยู่ คือ 500 - 600 แห่งทั่วประเทศและคาดว่าช่องทางการจำหน่ายก็จะเพิ่มมากขึ้น สำหรับจุดเด่นของโสมฟามาจิ้นที่มีจำหน่ายนั้น คือ จะบรรจุโสมในรูปของแคปซูลที่มีปริมาณมากกว่าเดิม แต่ตั้งราคาไว้ในระดับเดียวกับโสมจินชาน่าด้วย

นิรนาม (2538ข) กล่าวว่า ปัจจุบันมีผู้แทนจำหน่ายบางรายได้นำโสมสกัดรวมกับวิตามินเข้ามาทำตลาดไทยแล้ว และคาดว่าจะมีตลาดราว 1000 ล้านบาท ในขณะที่ตลาดโสมสกัดอย่างเดียวมีมูลค่ากว่า 100 ล้านบาท ขณะเดียวกันในอนาคตจะนำผลิตภัณฑ์โสมเข้ามาทำตลาดอีก 2 ประเภท คือ โสมสกัดที่แยกจินเซ็น โนไซรน์กลุ่มไดออลเพื่อเจาะ กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการลดความเครียด และโสมสกัดจินเซ็น โนไซรน์กลุ่มไทรออล เจาะกลุ่มเป้าหมายที่เล่นกีฬาและกลุ่มใช้พลังงานค่อนข้างสูง ทั้งนี้ราคาโสมผสมวิตามินจะมีราคาแพงกว่าโสมสกัดถึงร้อยละ 10.00 และผลการดำเนินงานในปีที่บริษัทชูมิตรได้ตั้งยอดจำหน่ายให้เพิ่มขึ้น โดยมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เข้าทำตลาดเพิ่มขึ้น และเน้นส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชน ซึ่งคาดว่าภายใน 2 - 3 ปี โสมจะเป็นที่รู้จักกันมากขึ้นและมีแผนงานที่จะนำออกจำหน่ายในบริเวณประเทศอินโดจีนต่อไปด้วย และในอนาคตอันใกล้บริษัทชูมิตรพร้อมที่จะนำโสมสกัดมาบรรจุภายในประเทศเพื่อลดต้นทุนของสินค้าต่อไปด้วย โดยใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นอีกกว่า 20 ล้านบาท

นิรนาม (2539) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์โสมชิงชุงเป่ามีเป้าหมายที่จะขยายตลาดสู่ยุโรปและเอเชียภายในปี 2540 ส่วนในประเทศจะขยายตลาดจากเชียงใหม่สู่กรุงเทพฯ และสงขลา โดยการจัดตัวแทนจำหน่ายแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ยังจะทำการขยายตลาดไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านแต่ทั้งนี้ขอมุ่งเน้นอยู่กับตลาดสินค้าของบริษัทจะได้รับการตอบสนองจากผู้ซื้อภายในประเทศมากขึ้นแตกต่างกัน สำหรับตลาดในประเทศจีนและภาคพื้นเอเชียซึ่งกำลังเปิดกว้างคาดว่าจะมีการส่งออกประมาณ 200 ล้านบาท และขยายตัวถึงร้อยละ 30.00 ต่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรจบ ชุณหสวัตติกุล (2539) กล่าวว่า ปัจจุบันโสมเข้ามาสู่ตลาดผู้บริโภคหลายรูปแบบ เช่น ชาโสม โสมดองเหล้า โสมสกัดที่ทำเป็นแคปซูล ทั้งนี้ได้มีการค้นคว้าจนพบว่า โสมมีข้อดีหลายประการ คือ ผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง เช่น ความจำดีขึ้น กระฉับกระเฉง มีสมรภูมิมากขึ้น ผลต่อระบบไหลเวียนโลหิต เช่น ทำให้หัวใจเต้นช้าลง ผลต่อระบบภูมิคุ้มกัน เช่น ทำให้เม็ดเลือดขาวมีผลในการกำจัดแบคทีเรียได้ดีขึ้น และมีผลต่อระบบสืบพันธุ์ที่ดี เป็นต้น

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลประเภทปฐมภูมิ โดยการสอบถามผู้ผลิตที่ทำการผลิตโสมอยู่ในปัจจุบันถึงต้นทุนการผลิต การเพาะปลูก ปริมาณการผลิต ราคาและการดูแลรักษา และสอบถามจากผู้แทนจำหน่ายในปัจจุบัน โดยการออกแบบสอบถามจำนวน 20 ราย เพื่อสอบถามภาวะการตลาด ส่วนแบ่งทางการตลาด
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (second data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลประเภททุติยภูมิ จากการค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยกล่าวถึงการผลิตปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้น การแปรรูป ปริมาณการบริโภคภายในประเทศ การตลาดของโสม ปริมาณการบริโภค ปริมาณการนำเข้าจากต่างประเทศ เป็นต้น โดยการสอบถามจากบริษัทตัวแทนจำหน่าย จากผู้ผลิตและจากการค้นคว้าข้อมูล

บทที่ 2

สภาวะการผลิตของ โสมและผลิตภัณฑ์ โสม

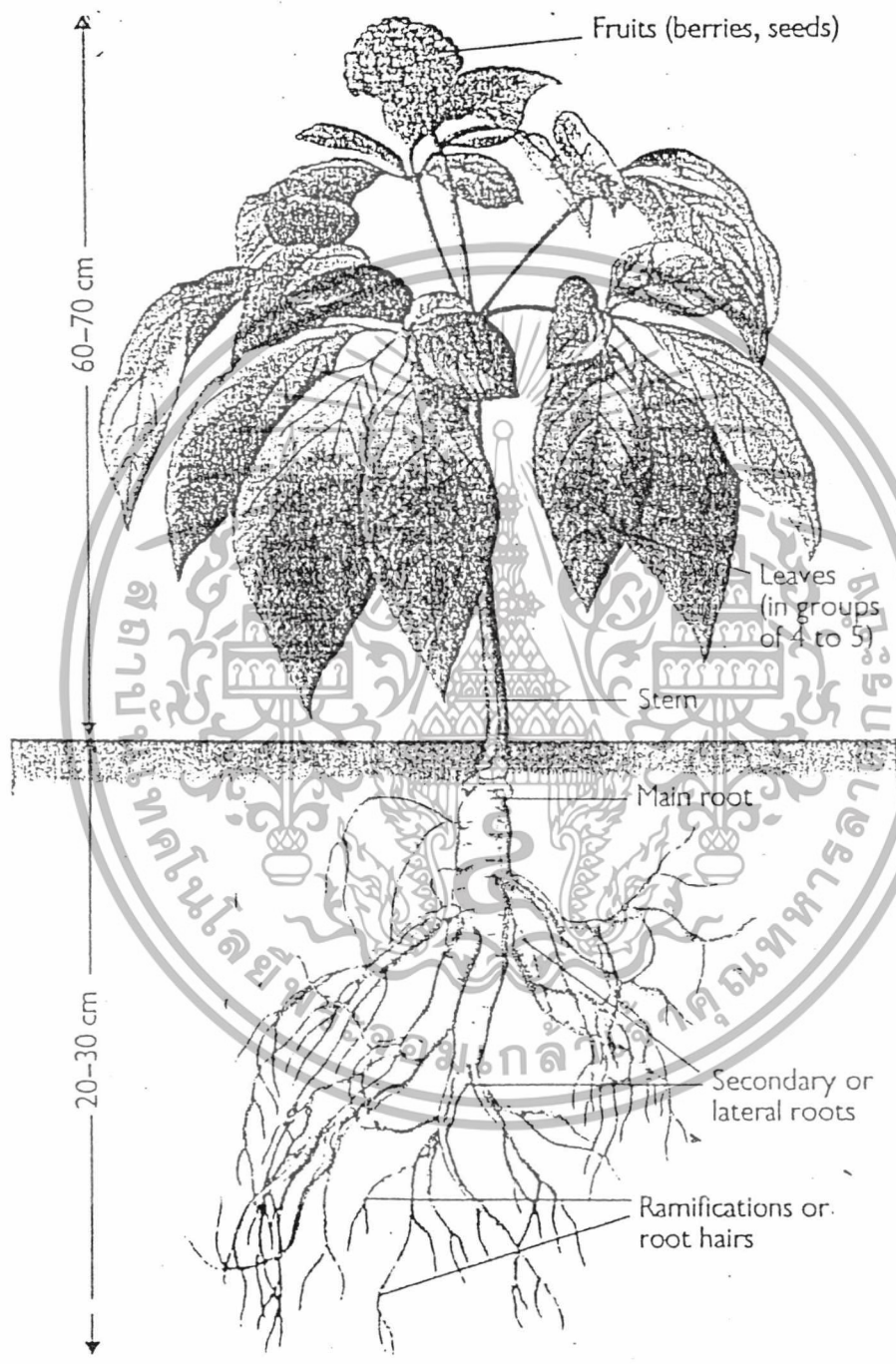
สภาวะการผลิต โสม

ปัจจุบัน โสมเป็นผลิตภัณฑ์บำรุงกำลังและช่วยเสริมสุขภาพซึ่งจัดว่าเป็นยาสมุนไพรชนิดหนึ่งในอีกหลาย ๆ ชนิดในประเทศไทย ที่ได้รับการยอมรับเช่นเดียวกับสมุนไพรอีกหลาย ๆ ประเภท และบริโภคกันอย่างกว้างขวางภายในประเทศไทย โสมเป็นยาสมุนไพรพื้นบ้านของประเทศเกาหลี ในประเทศเกาหลีเรียกกันว่า “จินเส็ง” (ginseng) ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในฐานะยาครอบจักรวาล ยาเสริมสุขภาพและเป็นยาโบราณชนิดหนึ่งที่น่าสนใจในทวีปเอเชียและในหลาย ๆ ประเทศ

ในอดีต โสมเริ่มเป็นที่รู้จักกันเมื่อประมาณ 1000 ปีมาแล้ว กล่าวกันว่าคืนวันหนึ่งในประเทศจีนมีผู้ได้อินเลียงคนร้องอยู่ในป่าหลังบ้านทุกคืน เมื่อได้เดินตามเสียงไปประมาณ 1.00 กิโลเมตร ก็เห็นต้นโสมขึ้นเด่นอยู่ต้นหนึ่ง เมื่อขุดดินลึกลงไป 5 ฟุต จึงได้รากโสมที่มีรูปร่างเหมือนคนมีแขนขาครบบริบูรณ์ จึงได้มีการเล่าขานกันต่อมาจนโสมเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น ในประเทศจีนและมีผู้สนใจที่จะขุดหาโสมกันมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีความเชื่อกันว่าโสมเป็นต้นไม้วิเศษสามารถแก้โรคได้สารพัดชนิด ขณะเดียวกัน ราคาของโสมในอดีตต้นหนึ่ง ๆ มีค่าเท่ากับทองคำ 1 แท่ง แต่ในการขุดหาโสมในอดีตเพื่อนำมาขายก็เป็นเรื่องที่ยากลำบากเช่นกันเนื่องจากการขุดหาแต่ละครั้งต้องเดินทางเข้าไปในป่าลึก แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการจึงได้มีการคิดปลูกต้นโสมขึ้นมาและเชื่อกันว่าชาวจีนได้ทำการปลูกโสมมาแล้วกว่า 300 ปี

ลักษณะทั่วไปของโสม

โสมเป็นต้นไม้ล้มลุกในตระกูล araliaceas เหมือนกับต้นหนุมานประสานกายลำต้นตรงสูง 60.00 - 80.00 เซ็นติเมตร ใบมีลักษณะเป็นง่ามคล้ายรูปมือที่เรียวยาว (ภาพที่ 1) จำนวนปีที่ใบขึ้นอยู่กับอายุของโสม คือ ในปีแรกจะมีใบ 1 ใบ ใบย่อยแตกออกไปเป็นใบเล็ก ๆ อีก 3 ใบ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 ลักษณะทั่วไปของโสม

ที่มา: (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลโลจิม ประเทศไทย จำกัด 2540)
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

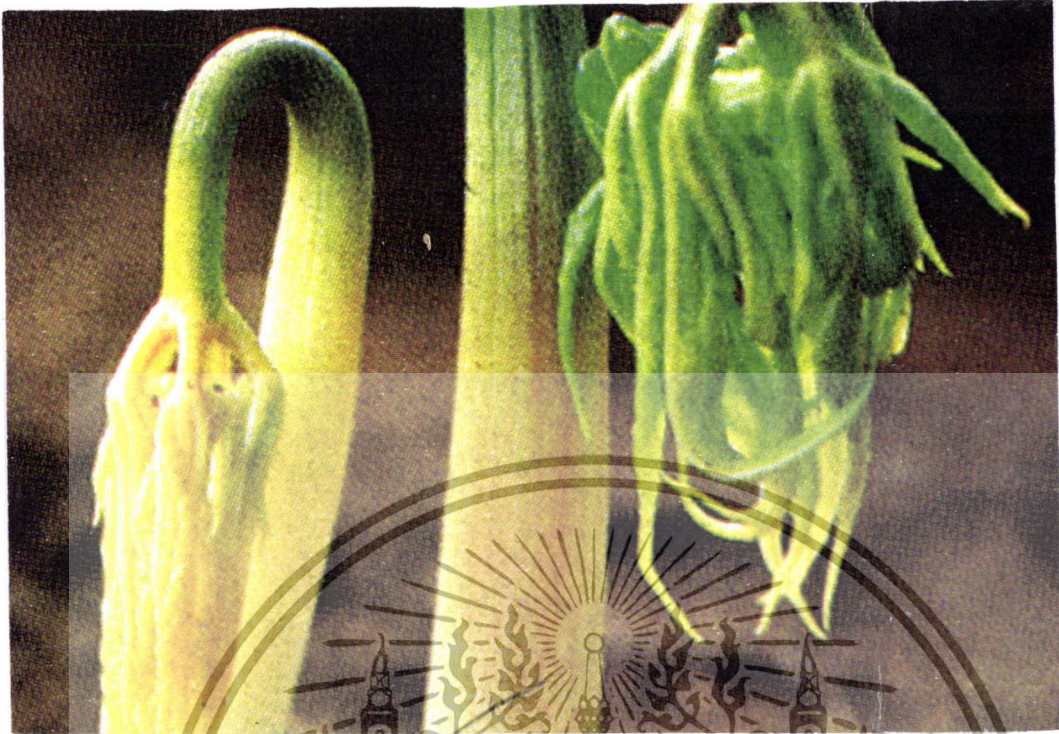
ในปีที่สองมีใบ 3 - 4 ใบ ใบย่อย 8 - 15 ใบย่อย เป็นต้น (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) ในปีที่ 3 โสมจะเริ่มมีดอกโดยออกเป็นช่อที่ยอดมีลักษณะเป็นพวงคล้ายซี่ร่มมีสีขาวอมเขียว (ภาพที่ 4) เช่น ดอกผักชี หลังจากนั้นอีกประมาณ 1 เดือน ดอกจะกลายเป็นผล ผลของโสมจะมีขนาดเล็กเมื่อสุกจะมีสีเหลือง และเมื่อแก่จัดจะมีสีแดง (ภาพที่ 5) มีเมล็ด 2 - 3 เมล็ด ใน 1 ผล และเมล็ดภายในจะเพิ่มขึ้นตามอายุเช่นกัน ส่วนของรากโสมจะมีขนาดใหญ่และมีกลิ่นหอม รากจะแตกกิ่งก้านสาขาจนดูเหมือนคนที่มีแขนขามีสีขาวนวล ลักษณะคล้ายรากผักโขมหนาม มีเนื้อแบบหัวผักกาด ตอนบนป่อง ตอนล่างเรียว ยาวประมาณ 5.00 - 12.00 เซนติเมตร หนาประมาณ 1.00 - 2.50 เซนติเมตร (ภาพที่ 6) ส่วนที่นำมาใช้ประโยชน์คือส่วนที่เป็นรากโดยโสมที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ คือ โสมที่มีอายุ 3 ปีขึ้นไป โสมมีอายุมากขึ้นก็จะมีสรรพคุณที่ดีมากขึ้น โสมสามารถเจริญเติบโตได้ดีในบริเวณภูมิอากาศอบอุ่น อุณหภูมิเหมาะสม คือ 25 องศาเซลเซียส มีการระบายอากาศที่ดี โสมที่มีอายุ 3 - 5 ปี เรียกว่า โสมขาว โสมที่มีอายุ 5 ปีขึ้นไป เรียกว่า โสมแดง เนื่องจากรากเปลี่ยนเป็นสีแดง ราคาของโสมแตกต่างกันอย่างไร ขึ้นอยู่กับ สี ขนาด รูปร่าง และอายุ เป็นต้น

ภาพที่ 2 โสมเมื่อมีอายุ 1 เดือน

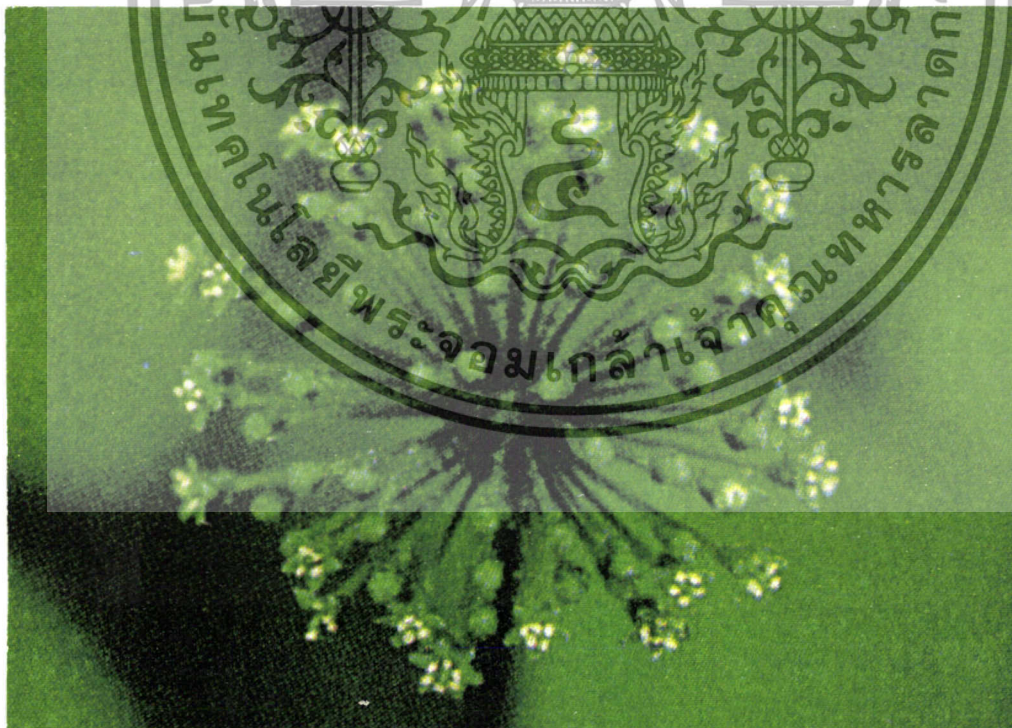
ที่มา : (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลโสม ประเทศไทย จำกัด , 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 โสมเมื่อมีอายุ 6 เดือน

ที่มา : (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลไฮม์ ประเทศไทย จำกัด , 2540)

ภาพที่ 4 ช่อดอกของโสมเมื่อมีอายุ 3 ปี

ที่มา : (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลไฮม์ ประเทศไทย จำกัด , 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5 ช่อดอกของโสมเมื่อมีอายุ 4 ปี

ที่มา : (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทล ไซม์ ประเทศไทย จำกัด , 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 รากโสมเมื่อมีอายุ 1 - 6 ปี

ที่มา: (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลโสม ประเทศไทย จำกัด, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทของโสม

โสมมีมากมายหลายชนิดสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภทตามวิธีการแปรรูป และแบ่งตามแหล่งกำเนิด

แบ่งตามวิธีการแปรรูป

1. โสมแดง (radix ginseng rubra) คือการนำเอาโสมคนที่ปลูกมาตัดรากฝอย และ รากแขนงออกไปล้างน้ำให้สะอาด จึงนำไปนึ่งด้วยไอน้ำเดือด ประมาณ 2 - 3 ชั่วโมง เพื่อ ทำลายเอนไซม์ และเชื้อราจนกระทั่งรากโสมเปลี่ยนเป็นสีเหลือง และเปลือกนอกเปลี่ยนสีขึ้นก็ ใช้ได้ จากนั้นนำไปตากหรืออบให้แห้งก็จะได้โสมแดงตามต้องการ
2. โสมน้ำตาล นำโสมสดล้างน้ำจนสะอาดแล้วจึงนำโสมไปแช่ในน้ำเดือด 3 - 7 นาที จึงนำขึ้นมาแล้วนำไปแช่ในน้ำเย็นอีก 10 นาที นำไปตากแห้งแล้วใช้เข็มเจาะให้เป็นรูเล็ก ๆ หลาย ๆ รู นำไปแช่ในน้ำเชื่อมเข้มข้น (ในน้ำ 100 ซี ซี น้ำตาลทรายขาว 135.00 กรัม) แช่ไว้ 24 ชั่วโมง จึงนำมาอบจนแห้งก็จะได้โสมน้ำตาล หรือโสมขาว
3. โสมตากแห้ง (radax ginseng cruda) คือการนำโสมสดล้างน้ำจนสะอาด นำไป ตากแดด 1 วัน จากนั้นนำไปอบด้วยกำมะถันแล้วนำไปอบหรือตากให้แห้งสนิทอีกครั้งหนึ่งก็จะ ได้โสมตากแห้ง

แบ่งตามแหล่งกำเนิด (ภาพที่ 7)

1. โสมปลูกหรือโสมสวน เป็นโสมที่ปลูกโดยทั่วไป ปลูกมากในเขตอากาศอบอุ่น อายุประมาณ 6 ปีขึ้นไป จึงโตพอที่จะใช้เป็นยาได้ แบ่งเป็น

1.1 โสมเกาหลี มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า panax ginseng meyer เป็นพืชล้มลุก มี ลักษณะจำน้ำ รากเป็นง่าม ต้นประกอบด้วยใบเรียงเป็นวง แต่ละใบแยกเป็น 3 แฉก ดอกเป็นช่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

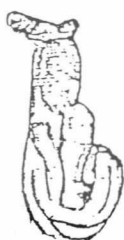
โสมเกาหลีแขนงกลาง 3-4 ปี

โสมเกาหลี 4 ปี

โสมเกาหลี 6 ปี

โสมอเมริกา 6 ปี

โสมญี่ปุ่น 6 ปี

ภาพที่ 7 โสมประเภทต่าง ๆ แบ่งตามแหล่งกำเนิด

ที่มา : (บริษัท อิลวา ประเทศไทย จำกัด , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีขาว มีผลสีแดง สมัยโบราณ ชาวจีนเชื่อว่า รากโสมเป็นผลึกของเครื่องหอมในดินในรูปของคน เป็นโสมที่ปลูกในประเทศเกาหลี มีสรรพคุณดี และมีชื่อเสียง คือ โสมเกาหลีแดง

1.2 โสมจีน (*sanchi ginseng*) มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *panax ginseng* burk (*pwangianus sun*) เป็นโสมที่เพาะปลูกกันในประเทศจีนและบางส่วนของประเทศเวียดนาม ใช้เป็นยาประกอบในยาจีนเพื่อห้ามเลือดแก้ฟกช้ำดำเขียววมและควบคุมหยางในร่างกาย

2. โสมป่า หรือโสมภูเขา เป็นโสมที่ขึ้นตามธรรมชาติรูปร่างจะแตกต่างไปจากโสมปลูกแต่สรรพคุณและราคาจะแตกต่างกว่าโสมปลูก แบ่งเป็น

1.1 โสมอเมริกา (*america ginseng*) มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *panax quinquefolium* L. เดิมเป็นไม้ป่าทั่วไปมีอยู่มากในรัฐควิเบก ในประเทศแคนาดาและทางแถบตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันมีการเพาะปลูกส่งมาขายในแถบเอเชียมากมาย ชาวจีนนิยมใช้เช่นเดียวกับโสมเกาหลี แต่มีผลทางยาอ่อนกว่ามากใช้ชงดื่มทำให้ชุ่มคอ

1.2 โสมญี่ปุ่น (*japannese ginseng*) มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *pseudoginseng wall. sub sp. japonicus hora* (p. *japanicus meyer*) ในญี่ปุ่นใช้แทนโสมเกาหลี ตำราแพทย์แนะนำให้ใช้แก้ปวดเกร็งท้อง

1.3 โสมหิมาลัย ชื่อทางพฤกษศาสตร์ *pseudoginseng subsp. himalaicus hara* ขึ้นทั่วไปตามธรรมชาติในประเทศเนปาล และมณฑลหิมาลัยตะวันออก

1.4 โสม (*zsuzishem*) มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *pseudoginseng var. major* (burk) wuet feng พบในแถบตะวันตกของประเทศจีน

กระบวนการผลิตโสม

ขั้นตอนการผลิต

1. การเตรียมแปลงปลูกโสม ต้องเตรียมดินก่อนปลูกโดยตากดินล่วงหน้า 6 - 12 เดือน ก่อนปลูก ดินต้องมีความร่วนซุย ไถดินให้ลึก โดยแปลงปลูกโสมต้องทำการยกเป็นหมอน แปลงกว้าง 1.00 เมตรยาวตามพื้นที่ โดยให้คานดินของแปลง เป็นแนวยาวไปถึงท้ายแปลงไปทาง

ทิศเหนือ ความสูงของหมอน (แปลง) ประมาณ 20.00 - 30.00 เซนติเมตร โดยเว้นระยะทางเดิน กว้างประมาณ 50.00 เซนติเมตร ทุกแปลงให้มีหลังคาพรางแสงแดดที่อาจทำจากฟาง หรือไม้ แผ่นบาง ๆ สูงประมาณ 2.00 เมตร ไปตามความยาวของแปลง ลักษณะของหลังคาลาดเทแบบ เพิงหมาแหงน ช่วงหลังคากว้างประมาณ 1.00 เมตร ทั้งนี้ที่หลังคาลาดเอียง เพื่อบังแสงแดดจาก ทางทิศตะวันตก เพื่อลดความเข้มของแสงแดดให้ถูกต้นโสมได้น้อยลง โดยเฉพาะในช่วงเดือน มีนาคม ถึงเมษายนซึ่งแสงแดดจัดมาก

2. การเตรียมเมล็ด การเพาะเมล็ดโสม ต้องนำเมล็ดโสมมาผ่านกระบวนการยับยั้ง ระยะพักตัว (dormancy) โดยวิธี stratification เป็นระยะเวลา 100 วัน ก่อนนำเมล็ดเพาะในแปลง การทำ stratification หมายถึง การนำเมล็ดไว้ในภาชนะเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นทับด้วยวัสดุเพาะชำ คือทรายหยาบผสมขี้เถ้ากลบทิ้งไว้เป็นเวลา 100 วัน เมล็ดจะเริ่มงอก เมล็ดโสมเมื่องอกใหม่ ๆ ลักษณะคล้ายกับถั่วงอกอาจสังเกตลักษณะได้ยาก ในภาชนะที่ทำ stratification ควรมีความชื้นพอ สมควร และมีการระบายอากาศดี จากนั้นจึงนำเมล็ดไปปักดำในแปลงตกกล้า

3. แปลงตกกล้า หลังจากเมล็ดพันธุ์โสมผ่านกระบวนการยับยั้งระยะพักตัวโดยวิธี stratification แล้วจึงนำเมล็ดมาปักดำในแปลงเพาะ โดยให้เมล็ดแต่ละเมล็ดห่างกันประมาณ 3.00 เซนติเมตร แปลงเพาะชำต้องทำหลังคาพรางแสงแดดเช่นเดียวกับแปลงปลูก โสมเมล็ดจะงอกและ เติบโตในแปลงเพาะชำจนระยะเวลา 18 เดือนหรือต้นโสมสูงประมาณ 10.00 - 15.00 เซนติเมตร จึงย้ายไปปลูกในแปลงที่ได้เตรียมดินไว้ดังกล่าวข้างต้นฤดูปลูกโสมจะอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน

การปลูกโสมควรเว้นระยะระหว่างต้นและระหว่างแถว 15.00 * 15.00 เซนติเมตร ในแปลงกว้าง 1.00 เมตร สามารถปลูกโสมได้ 6 แถว ในปีแรกโสมจะเติบโตเหนือพื้นดิน เพียง 5.00 เซนติเมตรเท่านั้น มีใบ 1 ใบ และจะแตกตาออกมา 1 อัน เพื่อออกเป็นลำต้นในปีต่อไป โดยตาจะแตกออกตรงโคนต้นติดกับราก เมื่อโสมมีอายุ 2 ปี ลำต้นจะแตกกิ่ง 1 - 3 กิ่ง แต่ละกิ่ง จะมีใบย่อย 8 - 15 ใบย่อย ระยะนี้ต้นโสมจะสูงประมาณ 20.00 เซนติเมตร ใบย่อยจะแยกออก เหมือนคนกางนิ้ว ลักษณะเหมือนใบหนุมานประสานกาย ใบนิ้วมือพระนารายณ์ หรือใบสำโรง รูปร่างยาวเรียวเป็นรูปไข่ ขอบเป็นหยักแบบใบเลื่อย ขนาดของต้นโสมเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะเท่าแต่่งดินสอคำ เมื่ออายุประมาณ 3 ปี จะเริ่มมีดอก และดอกจะเป็นผลหลังจากนั้นอีกประมาณ 1 เดือนเมื่อสุกจัดจะมีสีแดง และสามารถรับประทานได้ มีรสหอมชื่นใจเหมือนรอก ขนาดประมาณลูกหว้า โสมจะอยู่ในแปลงปลูกประมาณ 4 - 5 ปี จึงสามารถขุดรากโสมมาจำหน่ายได้รากโสมที่ได้จะมีสีน้ำตาลอ่อน แต่ถ้าปล่อยทิ้งไว้ไว้นานมีอายุ 5 ปีขึ้นไป รากโสมจะมีสีน้ำตาลเข้ม เรียก โสมแดง

ต้นทุนการผลิตโสม

ต้นทุนหรือเงินลงทุนในการผลิตโสมนั้นส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดอุปกรณ์ในการบั้งแสงแดด และในการดูแลรักษาเพียงเล็กน้อย เพราะ โสมเป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้โดยไม่ต้องให้การดูแลรักษามากนัก

ตารางที่ 1 ต้นทุนในการผลิตโสมในพื้นที่ 1 ไร่

ค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าแรงงาน	1,500 - 2,000
ค่าปุ๋ย	750 - 1,000
ค่าอุปกรณ์ในการบดบั้งแสงแดด	1,500 - 2,000
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	500 - 700
ค่าเมล็ดพันธุ์	1,200 - 1,500
ค่ายาปราบศัตรูพืช	1,000 - 1,200
รวมค่าใช้จ่าย	6,450 - 8,400
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อการผลิตโสม 1 ไร่	7,425

ที่มา : (จากการสำรวจต้นทุนการผลิตโสมในเขต จังหวัดราชบุรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวโดยสรุป ในการผลิตโสมของเกษตรกรนั้นค่าใช้จ่ายที่สำคัญ คือ ค่าอุปกรณ์ ในการพร่างแสงแดด และค่าแรงงาน ซึ่งค่าอุปกรณ์ในการพร่างแสงแดดนั้นเป็นส่วนใหญ่จะมาจากไม้ท่อน ไม้แผ่นบาง หรือจากฟางข้าว เป็นต้น และสำหรับค่าแรงงานนั้นจะเป็นการใช้จ่าย ในช่วงต้นของการเพาะปลูก หรือในช่วงปีแรกเท่านั้น คือในกระบวนการเตรียมแปลงเพาะปลูก การย้ายกล้าไปสู่แปลงปลูก เป็นต้น

การใช้ประโยชน์ของรากโสม

รากโสมสามารถนำไปทำผลิตภัณฑ์ได้หลายอย่าง เช่น เป็นผงสำหรับชงดื่ม สกัด เป็นน้ำคั้นบำรุงกำลัง ทำเป็นแคปซูล / เม็ด รับประทาน รากตากแห้งเครื่องสำอางค์ ดองเหล้า ไวน์ ผสมในหมากฝรั่ง การนำรากโสมมารับประทานด้วยการต้ม หรือตากแดด อาจทำให้คุณค่าของโสมเสียไป และรากโสมแต่ละต้นมีสารตามธรรมชาติที่ไม่ครบถ้วน และไม่เท่ากัน ดังนั้น การรับประทานโสมตามธรรมชาติจึงอาจได้คุณค่าที่ไม่แน่นอนทุกครั้ง จึงได้มีการศึกษาวิจัยสารประกอบทางเคมีที่มีอยู่ในรากโสม ซึ่งนักวิจัยตั้งชื่อสารว่า ginsengosides ซึ่งมีอยู่ถึง 13 ชนิด แต่ละชนิดมีสรรพคุณในการออกผลแตกต่างกัน จึงได้ทำการผลิตโสมออกมาในรูปของโสมสกัด ซาโสมพร้อมดื่ม รากโสมแห้งคั่วและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว

กรรมวิธีการผลิตโสมสกัด

การผลิตโสมเพื่อให้ได้ตัวยโสมที่ได้มาตรฐาน จนสามารถวิเคราะห์พิสูจน์ได้จนเป็นที่ยอมรับ มีขั้นตอนพอสังเขปดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง คัดเลือกพันธุ์โสมที่ดีมีตัวยสำคัญของโสมอยู่เป็นจำนวนมาก การคัดเลือกพันธุ์นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญในอันดับแรก ๆ เพราะแม้จะเป็นโสมเหมือนกัน แต่บางต้นก็หาตัวยหาแทบไม่ได้เลยหรือมีไม่ครบ ดังนั้นการรับประทานก็จะไม่เกิดประโยชน์ใด

ขั้นตอนที่สอง การจะสกัดโสมให้ได้ยาที่ครบถ้วน จะต้องมีการสกัดที่ได้มาตรฐานการสกัดนี้นับได้ว่าสำคัญมากแม้ว่าบางครั้งอาจใช้ขั้นตอนง่าย ๆ ในการสกัดโสม เช่น การคองเห่า ซึ่งก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้ตัวยาออกมาเพียงบางส่วน แต่จะให้ได้ครบถ้วนคงเป็นไปได้ยาก ในขณะที่เดียวกันการสกัดโสมโดยวิธีง่าย ๆ นี้ทำให้สารพิษตกค้างของยาฆ่าแมลงออกมาด้วยและยังอาจติดเอาเชื้อโรค เช่น แบคทีเรีย หรืออัลฟาที่ออกซิล ซึ่งเป็นสารพิษที่เกิดจากเชื้อราด้วย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการสกัดโสมโดยสกัดในภาวะอุณหภูมิต่ำ ๆ โดยเครื่องมือทันสมัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้สามารถได้ตัวยากรอบถ้วนที่มีอยู่ในโสม และสะอาดปลอดภัย

ขั้นตอนที่สาม การทำให้เป็นมาตรฐาน เรื่องนี้นับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญ เพราะในปัจจุบันประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องมาตรฐานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเภสัชตำหรับ และยารักษาโรค การควบคุมมาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง มิฉะนั้นก็จะไม่สามารถควบคุมขนาดของยาได้ว่าขนาดเท่าไรจึงจะใช้ได้ผล สารสกัดที่มีชื่อว่า จินซาน่า (ginsana) โดยผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการสกัดจะมีตัวยาคือสำคัญมีจำนวนและปริมาณที่แน่นอน ได้ตัวยากรอบถ้วน

คุณค่าของโสม

โสมเป็นพืชที่มีคุณค่าและสารอาหารมากมาย (ตารางที่ 2) ผู้บริโภคสามารถได้รับคุณค่าต่าง ๆ อีกทั้งยังสามารถช่วยป้องกันและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้บริโภคด้วย ดังนี้

ผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง

1. ผลต่อระบบประสาทสารสกัดโสมสามารถลดความเครียดโดยสารที่ชื่อซาโปนินที่มีอยู่ในโสม สารชนิดนี้ถ้ามีปริมาณน้อย ๆ จะมีผลในการกระตุ้นประสาทส่วนกลาง แต่ถ้าให้ในปริมาณสูงจะมีผลกดประสาท
2. ป้องกันไม่ให้เป็นโรคประสาทช่วยทำให้ความจำดีขึ้น มีความตื่นตัวอารมณ์คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง หรือโมโหง่าย มีสมาธิตลอดจนทำให้นอนหลับสนิท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัด

ลิขสิทธิ์และสิทธิในโลโก้การกวด
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าพระยาพระราม

ตารางที่ 2 คุณค่าทางโภชนาการของรากโสม 100.00 กรัม

สารอาหาร	ปริมาณสารอาหาร
พลังงาน	3.00 แคลลอรี่
โปรตีน	12.20 กรัม
คาร์โบไฮเดรต	70.00 กรัม
วิตามินเอ	0.03 กรัม
วิตามินบี 1	0.02 กรัม
วิตามินบี 2	0.02 กรัม
วิตามินบี 12	0.02 กรัม
วิตามินซี	0.03 กรัม
วิตามินอี	0.01 กรัม
ไนอาซิน	0.01 กรัม
แคลเซียม	0.03 กรัม
เหล็ก	0.01 กรัม
ฟอสฟอรัส	0.01 กรัม

ที่มา : (กระทรวงสาธารณสุข , 2531)

ผลต่อระบบไหลเวียนโลหิต

1. ลดน้ำตาลในเลือด ทำให้บุคคลที่เป็นโรคเบาหวานอาการดีขึ้น โดยโสมจะทำให้ต่อมในตับอ่อนหลั่งอินซูลินออกมาควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ไขมันในเลือดโดยสารในโสมจะกระตุ้นให้สร้างเกล็ดน้ำดีจากโคเลสเตอรอล และยับยั้งเอนไซม์ที่ช่วยในการสังเคราะห์โคเลสเตอรอล และกรดไขมันอีกด้วย

3. ช่วยลดความดันโลหิต โดยจะช่วยปรับสมดุลของร่างกายคนที่ความดันโลหิตสูง ก็จะช่วยลดให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม คนที่อ่อนเพลียเป็นความดันโลหิตต่ำ ก็จะปรับให้อยู่ในสภาวะสมดุล

ผลต่อระบบภูมิคุ้มกัน

1. ผลต่อเซลล์มะเร็ง ทำให้การเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งหยุดชะงัก และทำให้เม็ดเลือดขาวมีผลในการกำจัดแบคทีเรียได้ดียิ่งขึ้น และถ้ารับประทานเป็นประจำก็จะป้องกันการติดเชื้อโรคมะเร็งได้

2. รักษาแผลในกระเพาะอาหาร สารจำพวกโพลีแซคคาไลด์ในรากโสมสามารถป้องกันและรักษาการเกิดแผลในกระเพาะได้ สามารถใช้รักษาโรคกรดในกระเพาะน้อยเกินไป รับประทานอาหารได้มากขึ้น

3. ร่างกายมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น ผู้ที่ได้รับโสมจะสามารถเพิ่มภูมิคุ้มกันต่อโรคต่าง ๆ เช่น เชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา และสารเคมีต่าง ๆ ตลอดจนการต่อต้านโรคมะเร็ง หรือโรคที่เกิดจากภูมิคุ้มกันต่าง ๆ

ผลในการชะลอความแก่

จากการวิจัยพบว่าสารในรากโสม สามารถยับยั้งการสร้างไลโปเปอร์ออกไซด์ในเซลล์ ซึ่งสารนี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำให้เซลล์แก่ตัวลง โสมมีคุณสมบัติในการปรับสภาพให้ร่างกายและจิตใจอดทนต่อความกดดัน ซึ่งช่วยลดขบวนการการทำงานของเซลล์ลงได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยเพิ่มสมรรถภาพการทำงานของร่างกายและจิตใจ

โสมช่วยเพิ่มให้ผนังเซลล์สามารถดูดซึมออกซิเจนได้ดีขึ้น ถึงร้อยละ 21.00 มีผลทำให้ขบวนการเผาผลาญภายในร่างกายเพิ่มมากขึ้น ร่างกายสามารถปลดปล่อยพลังงานได้มากขึ้น อัตราการเกิดกรดแลคติก ซึ่งทำให้กล้ามเนื้อเมื่อยล้าลดน้อยลงและมีการสะสมพลังงานใหม่เร็ว และโสมยังช่วยปรับอัตราการเต้นของหัวใจให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้เร็วขึ้น ร่างกายจึงเหนื่อยช้า มีความอดทนต่อการออกกำลังกาย หรือการทำงานมากขึ้น

ปัญหาด้านการผลิต

1. ปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศเนื่องจากโสมสามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ที่มีอากาศอบอุ่น มีการระบายอากาศที่ดี มีร่มเงา เป็นต้น แต่ในประเทศไทยมักจะประสบกับปัญหาอากาศที่ร้อนจนมากเกินไปในบางปี จึงทำให้โสมไม่สามารถเจริญเติบโตได้ตามความเป็นจริง
2. ปัญหาด้านสภาพภูมิประเทศสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมที่ทำให้โสมสามารถเจริญเติบโตได้ดี คือสภาพภูมิประเทศที่มีความลาดเอียง และมีดินไม่ใหญ่ เช่นตามไหล่เขา เป็นต้น แต่สภาพภูมิประเทศภายในประเทศไทย ณ สถานที่ปลูกนั้นเป็นเพียงเนินเตี้ย ๆ ซึ่งทำให้ระบบการถ่ายเทน้ำในบางครั้งมีการระบายน้ำที่ไม่สามารถเป็นไปโดยสะดวก อาจมีการแข่งขันในบางพื้นที่จึงทำให้รากโสมที่ได้ไม่มีความสมบูรณ์เต็มที่
3. การขาดความรู้และประสบการณ์ของเกษตรกร เนื่องจากโสมเป็นพืชพันธุ์ใหม่ในประเทศไทย เกษตรกรจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง การดูแลจึงเป็นไปในรูปของการดูแลรดน้ำ พรวนดินปกติ เหมือนกับพันธุ์ไม้อื่นทั่วไป
4. การขาดแคลนหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน เนื่องจากโสมจัดเป็นพืชพันธุ์ใหม่ภายในประเทศไทย จึงไม่มีบุคคลให้ความสนใจกันมากเท่าที่ควร ทั้งที่ในอนาคตโสมอาจเป็นผลผลิตที่ให้ผลตอบแทนอย่างสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

สภาพทั่วไปทางการตลาดโสมและผลิตภัณฑ์โสม

สภาพทั่วไปทางการตลาด

การตลาดโสมในปัจจุบัน พบว่าความต้องการโสมในตลาดโลกมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น โดยโสมติดอยู่ในอันดับต้นของพืชและสมุนไพรที่สำคัญในตลาดโลก (ตารางที่ 3 และ 4) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการที่โสมจัดว่าเป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อร่างกายและจากการประชาสัมพันธ์ถึงผลที่จะได้รับจากการบริโภคโสม ตลอดจนสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ สภาวะความเครียด อีกทั้งปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกาย การเจ็บป่วยต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงพยายามหาวิธีการที่จะทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความต้านทานโรคสูง มีความอดทนต่อภาวะกดดันต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ดังนั้นโสมจึงเป็นผลิตภัณฑ์อีกชนิดหนึ่งที่ได้รับการยอมรับและมีความสนใจที่จะบริโภคเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปัจจุบันที่บุคคลทั่วไปพยายามที่จะเข้าหาธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ทางธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

โสมสดสามารถหาซื้อได้ตามร้านขายยาทั่วไป โดยศูนย์กลางการตลาดที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่เยาวราช โดยสามารถหาโสมได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นโสมที่อยู่ในรูปของรากโสมทั้งต้น และโสมที่แบ่งจำหน่ายเป็นส่วน ๆ รากโสมทั้งต้นที่มีจำหน่ายก็มีหลายขนาด ตามความต้องการ

ประเภทโสมสด

โสมที่มีจำหน่ายในปัจจุบันมีหลายประเภทตามความต้องการ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากราคาที่มีความแตกต่างกัน ความต้องการและความเชื่อถือในโสมแต่ละพันธุ์ ก็มีความแตกต่างกัน ดังนั้นตลาดโสมสดในปัจจุบันจึงพยายามที่จะจัดหาโสมหลายชนิดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทำให้ปัจจุบันในประเทศไทยมีโสมหลายชนิดแบ่งเป็นร้อยละได้ดังนี้เป็น โสมเกาหลี โสมอเมริกา และโสมจีน ร้อยละ 20.00 ร้อยละ 40.00 และ 40.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 3 พืชสมุนไพร และเครื่องเทศที่สำคัญในตลาดโลก

พืชสมุนไพร	เครื่องเทศ
อโศรป่า เปลือกคองนา	พริกไทย
แพงพวยฝรั่ง	พริกขี้หนู
ไอบีแคคคูดานฮา	พริก
เปลือกซินโคน่า	ขิง
พืชในตระกูลตำโลง	ขมิ้น
ระย่อม	จันทร์เทศ
ยางมะละกอ	กานพลู
ดิจิตาลิส	ข่า
พืชในตระกูลกลอย	ลูกผักชี
ชะเอมเทศ	อบเชย
โลสม	ตะไคร้
มะขามแขก	ตะไคร้หอม
เทียนเกล็ดหอย	โป๊ยกั๊ก
วาเลอเรียน	กระวานเทศ

ที่มา : (กระทรวงพาณิชย์ , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 แนวโน้มพืชที่สำคัญในตลาดโลก

พืช	ปริมาณความต้องการ (ตัน)	หมายเหตุ
อโศกรา บลลาดอนนา	ไม่ทราบแน่ชัด	ตลาดยังไม่มีมีการขยายตัว
แพงพวยฝรั่ง	ปีละ 5 - 6	ความต้องการลดน้อยลง
เปลือกชิน โคนา	ปีละ 5,200	ความต้องการคงที่
ลำโพง	ไม่ทราบแน่ชัด	ใช้จำกัดเพราะใช้ พืช duboisia แทน
ระย่อม	ไม่ทราบแน่ชัด	ความต้องการลดลง
ยางมะละกอ	ปีละ 300	ความต้องการคงที่
ดิจิตาลิส	ปีละ 1,000	ความต้องการคงที่
พืชตระกูลกลอย	ไม่ทราบแน่ชัด	ความต้องการลดลง
ชะเอมเทศ	ไม่ทราบแน่ชัด	ความต้องการคงที่
โสม	ปีละ 2,000	ความต้องการเพิ่มขึ้น
มะขามแขก	ปีละ 5,000 - 6,000	ความต้องการคงที่
เทียนเกล็ดหอย	ปีละ 15,000	ความต้องการเพิ่มขึ้น
ตะไคร้หอม	ปีละ 1,600 - 1,700	ความต้องการคงที่
วานหางจระเข้	ไม่ทราบแน่ชัด	แนวโน้มเพิ่มขึ้น

ที่มา : (กระทรวงพาณิชย์ , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 ประเภทของโสมสดที่มีจำหน่ายในร้านต่าง ๆ

ประเภทโสม	จำนวน (ร้าน)	ร้อยละ
โสมเกาหลี	4	20.00
โสมอเมริกา	8	40.00
โสมจีน	8	40.00
รวม	20	100.00

ที่มา : (จากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่ายโสมในเขตกรุงเทพมหานคร)

รูปแบบของโสมสด

โสมสดที่มีจำหน่ายในปัจจุบันมีหลายรูปแบบให้ผู้บริโภคสามารถที่จะเลือกบริโภคได้ตามความต้องการ เช่นต้องการนำไปต้มเป็นน้ำชาดื่มแทนน้ำเป็นส่วนประกอบของอาหารประเภทต้มตุ๋นต่าง ๆ และรับประทานกับอาหารว่างได้ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้มีความแตกต่างกันในด้านราคา และสามารถครอบคลุมผู้บริโภคได้เพียงบุคคลบางกลุ่ม โดยสามารถคิดเป็นร้อยละได้ดังต่อไปนี้ โสมที่เป็นรากฝอยที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.50 เซ็นติเมตร คิดเป็นร้อยละ 30.00 เป็นรากที่มีขนาดกลางเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.00 เซ็นติเมตร มาหั่นเป็นแผ่น คิดเป็นร้อยละ 30.00 รากโสมที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางยาวประมาณ 1.50 เซ็นติเมตร นำมาหั่นเป็นท่อน ยาวท่อนละประมาณ 3.00 เซ็นติเมตร คิดเป็นร้อยละ 30.00 รากโสมที่เป็นต้นสมบูรณ์ขนาดเล็กใหญ่แตกต่างกันไป คิดเป็นร้อยละ 10.00 (ตารางที่ 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 รูปแบบโสมสดที่มีจำหน่าย

รูปแบบ	จำนวน (ร้าน)	ร้อยละ
รากฝอย 0.50 เซ็นติเมตร	3	15.00
โสมแผ่นเฉียง	3	15.00
โสมท่อน 1.50 เซ็นติเมตร	3	15.00
โสมต้นสมบูรณ์	1	5.00
รากฝอย และ โสมท่อน	1	5.00
โสมแผ่นเฉียง และ โสมท่อน	2	10.00
โสมแผ่นเฉียง และ โสมต้น	2	10.00
โสมท่อน และ โสมต้น	2	10.00
รากฝอย โสมแผ่นเฉียง และ โสมท่อน	2	10.00
โสมแผ่นเฉียง โสมท่อน และ โสมต้น	1	5.00
รวม	20	100.00

ที่มา : (จากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่ายโสมในเขตกรุงเทพมหานคร)

รายได้จากการจำหน่ายโสมสด

รายได้จากการจำหน่ายโสมต่อปีในปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.00 มีรายได้อยู่ในช่วง 150,000 - 100,000 บาท อันดับที่สองคือ มีรายได้ในช่วง 200,000 - 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.00 ร้อยละ 10.00 มีรายได้ในช่วง 100,000 - 50,000 บาท รายได้น้อยกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 10.00 รายได้ในช่วง 200,000 - 250,000 คิดเป็นร้อยละ 5.00 และรายได้มากกว่า 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.00 (ตารางที่ 7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 รายได้จากการจำหน่ายโสม

รายได้ (บาท)	จำนวน (ร้าน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 50,000	2	10.00
50,001 - 100,000	2	10.00
100,001 - 150,000	8	40.00
150,001 - 200,000	6	30.00
200,001 - 250,000	1	5.00
มากกว่า 250,001	1	5.00
รวม	20	100.00

ที่มา : (จากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่าย โสมในเขตกรุงเทพมหานคร)

ผู้บริโภคโสมสด

ในปัจจุบันพบว่าผู้บริโภคโสมสดมีมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความเชื่อถือว่าโสมเป็นยาอายุวัฒนะ ช่วยเสริมสร้างร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ ตลอดจนมีความต้านทานต่อโรคต่าง ๆ สูง ซึ่งผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเป็นเพศชาย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ผู้หญิงจะเป็นผู้ที่ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ภายในบ้าน เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่บุคคลภายในบ้าน และอาจมีเวลาว่างมากกว่าเนื่องจากไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โดยสามารถคิดเป็นร้อยละได้ดังต่อไปนี้ โดยคิดเป็นเพศหญิงสูงถึงร้อยละ 60.00 และคิดเป็นเพศชายเพียงร้อยละ 40.00 (ตารางที่ 8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 ผู้บริโภคโสมสด

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	12	60.00
ชาย	8	40.00
รวม	20	100.00

ที่มา : (จากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่ายโสมในเขตกรุงเทพมหานคร)

โสมสกัด

โสมสกัดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อให้ผู้บริโภคสะดวกในการบริโภคในการเลือกซื้อสินค้า เพราะโสมสกัดในปัจจุบันมีจำหน่ายอยู่ทั่วไปตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ และร้านขายยาที่มีความน่าเชื่อถือทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากในบางครั้งโสมสดก็มีราคาแพง ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคบางกลุ่มได้ เช่น กลุ่มวัยรุ่น วัยศึกษา เป็นต้น อีกทั้งการบริโภคโสมสดในบางครั้งกรรมวิธีในการปรุงอาจทำให้ต้องสูญเสียสารอาหารที่เป็นประโยชน์บางชนิดได้

ผลิตภัณฑ์โสมสกัด

ผลิตภัณฑ์โสมสกัดมีมากมายหลายชนิดให้ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคได้ตามความเหมาะสม ซึ่งสามารถ แบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. หัวสกัดโสมเข้มข้น (ginseng extract) เป็นหัวสกัดโสมเข้มข้นมีลักษณะเป็นน้ำขุ่นคล้ายน้ำผึ้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายในการรับประทานสามารถรับประทานโดยการใช้น้ำหรือโสมสกัดเพียง 1 ช้อน (มีให้ในกล่อง) หรือประมาณครึ่งช้อนชาละลายในน้ำร้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือในน้ำอุ่น 1 ถ้วยกาแฟ อาจผสมน้ำตาลหรือน้ำผึ้งก็ได้ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มรสชาติให้ น้ำรับประทานให้มากขึ้น รับประทานวันละ 2 - 3 ครั้ง และควรรับประทานขณะท้องว่าง เนื่องจากทำให้โสมสามารถดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้รวดเร็ว และทำให้โสมทำงานได้ดียิ่งขึ้น

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภคที่บริโภคโสมสกัด คือ กลุ่มผู้บริโภคสูงอายุ อายุประมาณ 50 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจาก

1.1 หัวสกัดโสมเข้มข้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเข้มข้นสูง และสามารถดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้รวดเร็ว โดยอวัยวะภายในร่างกายไม่ต้องทำงานมากจนเกินไป

1.2 หัวสกัดโสมเข้มข้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีกลิ่นของโสมแท้ ๆ มากซึ่งเมื่อบริโภคก็จะได้กลิ่นหอมของโสม ซึ่งทำให้ผู้บริโภคสูงอายุมีความรู้สึกว่าได้รับประทานโสมที่แท้จริง

2. แคปซูลโสม (ginseng capsule) เป็นรากโสมผงละเอียด บรรจุในแคปซูลอยู่ภายในบรรจุภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นแผง ซึ่งมีหลายแผงบรรจุในหนึ่งกล่อง แผงหนึ่งมี 10 เม็ด สามารถรับประทานและดื่มน้ำ หรือน้ำชาตามได้ทันที โดยควรรับประทานครั้งละ 2 - 3 แคปซูล วันละ 2 - 3 ครั้ง

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภคแคปซูลโสม คือ กลุ่มบุคคลที่ต้องเดินทางบ่อย และกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นวัยรุ่น อยู่ในวัยศึกษา หรือวัยก่อนวัยทำงาน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจาก

2.1 แคปซูลโสม เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้บริโภคสามารถพกติดตัวไปในที่ต่าง ๆ ได้โดยสะดวก

2.2 แคปซูลโสมเป็นผลิตภัณฑ์ที่รับประทานง่าย ไม่มีรสขมและไม่มีการกลืนโสมมากจนเกินไป ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุน้อยจะไม่ชอบกลิ่นและรสขมของโสม เป็นต้น

2.3 แคปซูลโสมเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาไม่สูงมากจึงทำให้กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้บริโภคสามารถจัดหาบริโภคได้

3. โสมชนิดบำรุงกำลัง (ginseng tonic) เป็นโสมชนิดน้ำพร้อมดื่มได้ทันที ขนาดบรรจุของทุกขวดจะมีโสมอยู่หนึ่งรากในทุกขวด ในการรับประทานสามารถรับประทานวันละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 - 3 ครั้ง โดยจะมีถ้วยตวงอยู่ในกล่อง รับประทานครั้งละ ครั้งถ้วย ถึง หนึ่งถ้วย (หนึ่งถ้วยที่ ให้มา เท่ากับ ครั้งถ้วยตวงมาตรฐาน)

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภคโสมชนิดบำรุงกำลัง คือ กลุ่มคนทำงานถึงกลุ่ม บุคคลก่อนวัยเกษียณอายุ ประมาณอายุ 25 - 55 ปี และกลุ่มคนที่ต้องทำงานหนักต้องสูญเสีย พลังงานในการทำงานสูง ทั้งนี้เนื่องจาก

3.1 โสมชนิดบำรุงกำลังมีลักษณะเป็นน้ำ สามารถดื่มได้ทันทีเมื่อต้องการทำ ให้สะดวก และไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลา

3.2 โสมชนิดบำรุงกำลังเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาเพื่อเน้นที่จะเสริมสร้างกำลัง งาน และพลังงานที่ต้องสูญเสียไปโดยเฉพาะ

4. โสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด (ginseng tablet) เป็นรากโสมบด นำมาอัดเม็ด และ บรรจุเป็นแผงหนึ่งแผงมี 10 เม็ด ในการรับประทานก็สามารถรับประทานแล้วดื่มน้ำ หรือน้ำชา ตามได้ทันที หรืออาจเคี้ยวรับประทานได้ตามความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากจะทำให้ได้กลิ่นของ โสมมากขึ้น และสำหรับผู้บริโภคบางคนที่เคยรับประทานโสมสดโดยการเคี้ยว หรืออม ก็ สามารถที่จะรับประทานได้โดยไม่เกิดความแตกต่าง สามารถรับประทานได้วันละ 2 - 3 ครั้ง ครั้งละ 1 - 2 เม็ด

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภคโสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ดนี้ คือ กลุ่มบุคคลทุก เพศทุกวัย กลุ่มบุคคลที่เคยชินที่จะบริโภคโสมโดยการเคี้ยวและกลุ่มบุคคลที่ต้องเดินทางบ่อย ทั้ง นี้เนื่องจาก

4.1 โสมเข้มข้นชนิดเม็ด เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีกลิ่นของโสมมากทำให้ผู้บริโภคมี ความรู้สึกเหมือนกับการเคี้ยวโสมสด

4.2 โสมเข้มข้นชนิดเม็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเข้มข้นของโสมมากซึ่งกลุ่ม บุคคลสูงอายुर่างกายก็จะสามารถดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้รวดเร็ว

4.3 โสมเข้มข้นชนิดเม็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่บรรจุเป็นแผง ดังนั้นจึงสะดวกใน การพกพาไปในที่ต่าง ๆ ได้โดยสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. รากโสมแช่น้ำผึ้ง (honeyed ginseng) ทำมาจากโสมสดที่คัดเลือกโสมที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป นำมาแช่น้ำผึ้งตามธรรมชาติซึ่งจะช่วยทำให้รากโสมมีรสชาติที่หอมหวาน คุณภาพดียิ่งขึ้น ในการรับประทานโดยนำรากโสมมาหั่นเป็นแผ่นบางใช้ต้มหรือเคี้ยว และสามารถนำไปตุ๋น หรือใส่ชุป เพื่อเพิ่มรสชาติของอาหาร

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภครากโสมแช่น้ำผึ้ง คือ กลุ่มแม่บ้านและกลุ่มคนสูงอายุ อายุเฉลี่ยตั้งแต่ประมาณ 30 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจาก

5.1 รากโสมแช่น้ำผึ้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาค่อนข้างสูงทำให้บุคคลบางกลุ่มไม่สามารถซื้อมารับประทานได้

5.2 รากโสมแช่น้ำผึ้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่นำไปประกอบอาหารได้หลายชนิด เช่น นำไปตุ๋น หรือใส่ชุปได้ จึงเหมาะสำหรับบุคคลสูงอายุ และบุคคลทุกคนภายในครอบครัว

6. ชาโสม (ginseng tea) ทำจากหัวสกัดโสมเข้มข้นผสมน้ำตาลกลูโคส แลคโตส อยู่ในรูปเกร็ดสีทอง รสชาติหอมหวานนุ่มคอ การรับประทานสามารถรับประทานโดยใช้ชาโสมหนึ่งซอง นำมาละลายในน้ำร้อน หรือน้ำอุ่น 1 ถ้วยกาแฟ สามารถรับประทานวันละ 2 - 3 ครั้ง ควรรับประทานขณะท้องว่างเพื่อที่โสมจะได้สามารถถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย ได้มากขึ้น

กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภคชาโสม คือ กลุ่มบุคคลทุกเพศทุกวัย และผู้ที่ต้องการทดลองบริโภคโสม เป็นครั้งแรก

6.1 ชาโสมเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาไม่สูงมากนัก ทำให้บุคคลทุกเพศทุกวัย มีความสามารถที่จะทดลองบริโภคได้สะดวก

6.2 ชาโสม เป็นผลิตภัณฑ์ที่รับประทานง่ายสะดวกในการพกพา เนื่องจากบรรจุเป็นซองเพียงผสมน้ำอุ่นก็สามารถรับประทานได้ทันที อีกทั้งยังให้ความรู้สึกคล้ายรับประทานน้ำชา จึงทำให้บุคคลที่บุคคลที่อายุน้อย ๆ ก็สามารถรับประทานกับอาหารว่างได้ และบุคคลในวัยทำงานก็สามารถรับประทานแทนน้ำชา กาแฟได้

6.3 ชาโสมเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีหลายขนาดให้เลือก จึงสะดวกในการทดลองบริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริษัทที่จำหน่ายโสมสกัด

บริษัทที่ทำการจำหน่ายโสมสกัดมีหลายบริษัทดังต่อไปนี้

บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลไฮม์ (ประเทศไทย) จำกัด

บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลไฮม์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่ได้ดำเนินการจัดตั้งมานานกว่า 10 ปี โดยเป็นบริษัทที่จำหน่ายโสมภายใต้ชื่อโสม G115 สำหรับการเข้ามาดำเนินกิจการจำหน่ายโสมเป็นไปโดยสะดวกเนื่องจากโสม G115 เป็นผลิตภัณฑ์โสมที่มีรากฐานทางการตลาดอยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสะดวกที่จะดำเนินกิจการทางการตลาดต่อไปเพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น

ตารางที่ 9 ผลิตภัณฑ์โสมสกัด G115

ผลิตภัณฑ์	ขนาดบรรจุ	ราคา (บาท)
ห้วสกัดโสม	100 แคปซูล	1,850
แคปซูลโสม	100 แคปซูล	1,250

ที่มา : (บริษัท เบอร์ริงเกอร์ อินเทลไฮม์ ประเทศไทย จำกัด , 2540)

โสม G115 มีผลิตภัณฑ์เพียงสองรูปแบบคือ G115 แคปซูล และห้วสกัดโสม ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทต้องการที่จะให้บุคคลทุกกลุ่มรู้จักโสม G115 อย่างแท้จริงโดยไม่เกิดความสับสนในรูปแบบของสินค้า นั่นคือโสม G115 เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถบริโภคได้ทุกกลุ่มบุคคล อีกทั้งต้องการสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคคลทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทั้งชาย และหญิง รวมถึงบุคคลที่
ต้องเดินทางบ่อย ๆ เนื่องจากแค่ปุ๋ยผสมเป็นรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถบริโภคได้โดยสะดวก

สถานที่จำหน่ายโสม G115 คือ ร้านขายยาทั่วไปที่มีความน่าเชื่อถือ และร้านขายยา
ในห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เช่น ร้านศรีเกษร เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องเพื่อต้องการสร้างความน่าเชื่อถือ
ให้เกิดกับผลิตภัณฑ์โสม G115

ราคาของโสม G115 ราคาของผลิตภัณฑ์โสม G115 จะมีหลายราคาตามขนาด
และปริมาณบรรจุ ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นที่จะตอบสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลได้หลายกลุ่ม และ
เพื่อดึงดูดความต้องการของลูกค้าใหม่ให้มีความอยากทดลองบริโภค โดยสามารถซื้อผลิตภัณฑ์ที่
มีปริมาณน้อยมาทดลองบริโภคก่อนได้

การจัดการทางการตลาดโสม G115 จะเน้นให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโฆษณา
บางสื่อเพื่อเป็นการดึงดูดกลุ่มลูกค้าและเพื่อให้ผู้บริโภคทราบถึงผลที่จะได้รับจากการบริโภค
หรือข้อดีของโสมนั่นเองและในด้านการกระจายสินค้านั้น โสม G115 ได้จัดหาสถานที่ในการ
จำหน่ายโดยเน้นที่ความน่าเชื่อถือเป็นสำคัญ เช่นร้านขายยาแผนปัจจุบันต่าง ๆ เป็นต้น

บริษัท ไชน่ามาร์ท จำกัด

บริษัท ไชน่ามาร์ท จำกัด ได้จัดตั้งขึ้นมานานกว่า 5 ปี โดยในช่วงแรกเริ่มได้เข้ามา
ดำเนินกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โสมที่ได้จากรังนก และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้จากเห็ดหลินจือ
หลังจากที่ได้ศึกษาถึงความต้องการของตลาดแล้วจึงได้มีการผลิตผลิตภัณฑ์โสมออกมาทดลอง
ก่อนภายใต้ชื่อผลิตภัณฑ์โสม คอนยอง โดยได้มีการผลิตผลิตภัณฑ์ออกมาเพียง 2 รูปแบบ คือ
หัวสกัดโสมและชาโสม ที่มีขนาดและบรรจุภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยม
อย่างมากในปัจจุบัน (ตารางที่ 10)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 ผลิตภัณฑ์โสมสกัด ไชน่ามาร์ท

ผลิตภัณฑ์	ขนาดบรรจุ	ราคา (บาท)
หัวสกัดโสม	30 กรัม	1,350
ชาโสม	3 กรัม / 10 ซอง	120
	3 กรัม / 50 ซอง	450
	3 กรัม / 100 ซอง	800

ที่มา : (บริษัท ไชน่ามาร์ท จำกัด , 2540)

สถานที่จำหน่ายโสมค่อนยง คือ ห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไป เช่น โรบินสัน เซ็นทรัลทุกสาขา เดอะมอลล์ แม็คโคร บิ๊กซี และตั้งฮั่วเส็ง เป็นต้น เหตุผลในการเลือกสถานที่ เหล่านี้เพราะ ปัจจุบันห้างสรรพสินค้าเป็นสถานที่ที่สะดวกซื้อสะดวกขายมากที่สุด และมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย เช่น สถานที่จอดรถที่สะดวกสบาย และอากาศที่ไม่ร้อนอบอ้าว โดยผลิตภัณฑ์โสมค่อนยงจะมีการตั้งร้านขนาดเล็กอยู่บริเวณหน้าซูเปอร์มาร์เก็ตพร้อมกับมีพนักงานขายคอยให้บริการ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ซึ่งทำให้ผู้บริโภคนั้นสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย

สาเหตุในการผลิตผลิตภัณฑ์เพียง 2 รูปแบบนั้น เพื่อเป็นการทดสอบดูถึงปริมาณความต้องการของตลาดรวมถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตลาดต้องการตลอดจนผลิตภัณฑ์หัวสกัดโสมและชาโสมเป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่สามารถบริโภคได้โดยสะดวก และสามารถถูกดูดซึมได้รวดเร็ว ซึ่งผู้สูงอายุจะมีความพอใจในการบริโภคมากกว่าผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่น สำหรับชาโสมนั้นก็สะดวกในการพกพาไปในที่ต่าง ๆ สะดวกในการบริโภค เพียงผสมน้ำร้อน หรือน้ำอุ่นก็สามารถบริโภคได้ ซึ่งจะมีรสชาติหวาน และไม่มึนกลิ่นของโสมมากเกินไป ซึ่งกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 50 ปีก็สามารถบริโภคได้ รวมถึงมีหลายขนาดและหลายราคาให้ทดลองบริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคคลทุกเพศทุกวัย บุคคลที่ร่างกายอ่อนแอ บุคคลที่ต้องเดินทาง คนที่มีปัญหาอนไม่หลับ อ้วน บุคคลที่ต้องทำงานหนักจนเกิดปัญหาเครียด บุคคลในวัยทำงาน วัยรุ่น วัยสูงอายุ เป็นต้น

ราคาผลิตภัณฑ์โสมคอนยอก มีหลายราคาโดยแบ่งตามชนิด และขนาดบรรจุซึ่งในช่วงเปิดตัวผลิตภัณฑ์นี้ราคาของโสมคอนยอกจะอยู่ในระดับราคาที่ไม่สูงมากนักทั้งนี้เพื่อต้องการให้ผู้บริโภคสนใจและได้ทดลองสินค้า ซึ่งก็เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์วิธีหนึ่ง

การจัดการทางการตลาด เนื่องจากผลิตภัณฑ์โสมคอนยอกเป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่งจะเปิดตัวสินค้าได้ไม่นานดังนั้นในด้านการประชาสัมพันธ์นั้นจึงเป็นไปในด้านการลดราคาสินค้า การผลิตแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าเป็นส่วนใหญ่ และเน้นการกระจายสินค้าอย่างทั่วถึง

บริษัท โคจิน จำกัด

บริษัท โคจิน จำกัด ได้จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยประมาณ 5 ปีมาแล้ว โดยจำหน่ายผลิตภัณฑ์โสมภายใต้ชื่อ KGP ในระยะแรกของการก่อตั้งบริษัทนั้นจะเน้นในด้านการสำรวจถึงปริมาณความต้องการโสมของประชากรภายในประเทศ หลังจากนั้นจึงได้เริ่มมีการกระจายสินค้าออกสู่ตลาด โดยรูปแบบของผลิตภัณฑ์ก็มีให้เลือกหลายรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อต้องการที่จะให้กระจายสู่ผู้บริโภคได้ทั่วถึง ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 11)

จากการที่ บริษัท โคจิน จำกัด มีผลิตภัณฑ์โสมออกมาหลายรูปแบบทั้งนี้เนื่องจากการที่บริษัทเข้ามาทำการวิจัยทางการตลาดถึงความต้องการของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ เช่นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการเพื่อกลุ่มผู้บริโภค ตลอดจนปริมาณความต้องการของตลาดเกี่ยวกับการบริโภคโสมในปัจจุบันเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทั่วถึงอย่างแท้จริง เช่น ผลิตภัณฑ์ในรูปของโสมที่เป็นแคปซูลเพื่อ กลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุน้อย โสมชนิดบารุงกำลังเพื่อกลุ่มบุคคลที่ต้องใช้กำลังในการทำงานอย่างสูง และผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปของ โสมสกัดเข้มข้นสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งนี้เพราะ โสมสกัดเข้มข้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 ผลิตภัณฑ์โสมสกัด KGP

ผลิตภัณฑ์โสม KGP	ขนาดบรรจุ	ราคา (บาท)
โสมสกัดเข้มข้น	30 กรัม / ขวด	1,320
	50 กรัม / ขวด	2,060
แคปซูลโสม	250 มิลลิกรัม / 30 แคปซูล	530
	250 มิลลิกรัม / 100 แคปซูล	950
โสมชนิดบำรุงกำลัง	250 มิลลิกรัม / ขวด	650
	450 มิลลิกรัม / ขวด	1,150
	750 มิลลิกรัม / ขวด	1,630
โสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด	600 มิลลิกรัม / 120 เม็ด	1,900
ชาโสม (4 คาว)	3 กรัม / 30 ซอง	930
	3 กรัม / 50 ซอง	1,470
	3 กรัม / 100 ซอง	2,760
ชาโสม (3 คาว)	3 กรัม / 30 ซอง	600
	3 กรัม / 50 ซอง	910
	3 กรัม / 100 ซอง	1,680

ที่มา : (บริษัท โคจิน จำกัด , 2540)

กลุ่มเป้าหมายของโสม KGP คือกลุ่มบุคคลทุกกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากผลิตภัณฑ์โสม KGP ได้พยายามให้มีสินค้าให้เลือกหลายชนิด เช่นในกลุ่มวัยศึกษาเล่าเรียน กลุ่มคนทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนที่มีร่างกายอ่อนแอ มีอาการนอนไม่หลับ เป็นโรคฮัน เป็นโรคร้อน ไม่มีแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการทางการตลาด ผลิตภัณฑ์โสมสกัด KGP จะเน้นที่การดำเนินการตลาด โดยผ่านตัวแทนขายตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือ โดยพยายามที่จะกระจายสินค้าให้ได้อย่างทั่วถึง

สถานที่จำหน่ายโสม KGP คือห้างสรรพสินค้าชั้นนำทั่วไป เช่น เซ็นทรัลทุกสาขา เมอร์รี่คิงส์ บิ๊กซีทุกสาขา เป็นต้น โดยจะมีบุคลากรคอยให้คำแนะนำต่อลูกค้าที่มีความต้องการ โดยจะมีการตั้งร้านอยู่บริเวณซูเปอร์มาร์เก็ตทั่วไป โดยจะเน้นให้ลูกค้าสะดวกในการซื้อสินค้า และง่ายต่อการพบเห็น เป็นต้น

ราคาของโสมสกัด KGP เนื่องจากโสมสกัด KGP แต่ละชนิดก็มีหลายขนาดแต่ละขนาดก็มีหลายราคาแตกต่างกันไปให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อได้ตามความต้องการ และในด้านราคาของโสม KGP ก็ไม่แตกต่างจากที่อื่นมากนัก แต่จะเน้นที่มีสินค้าให้เลือกมากมายหลายชนิด

บริษัท อิลวา (ประเทศไทย) จำกัด

บริษัท อิลวา (ประเทศไทย) จำกัด ได้จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยครบปีที่ 13 ในปัจจุบัน โดยจำหน่ายผลิตภัณฑ์โสมสกัดภายใต้ชื่อ โสมอิลวา ซึ่งมีผลิตภัณฑ์โสมหลายชนิด โดยทางบริษัทได้พยายามให้สามารถกระจายสู่ผู้บริโภคได้ทุกกลุ่ม และผู้บริโภคทุกประเภท อีกทั้งโสมอิลวาได้เข้ามาดำเนินการจำหน่ายโสมอิลวามานานกว่า 13 ปี ทำให้ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไปตามความต้องการได้อย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 12)

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายของโสมอิลวา คือ บุคคลทุกเพศทุกวัย ทั้งชาย หญิง บุคคลที่ต้องทำงานหนัก ร่างกายอ่อนแอ คนที่เป็นโรคอ้วน บุคคลที่ต้องเดินทางบ่อย รวมถึงกลุ่มบุคคลที่มีอายุน้อย อยู่ในวันศึกษาเล่าเรียน บุคคลที่กำลังอยู่ในวัยทำงาน และบุคคลสูงอายุ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 ผลิตภัณฑ์โสมสกัด อิลวา

ผลิตภัณฑ์โสมอิลวา	ขนาดบรรจุ	ราคา (บาท)
หัวสกัดโสม	30 กรัม	1,420
	50 กรัม	2,250
	300 กรัม	11,350
แคปซูลโสม	50 แคปซูล	950
	100 แคปซูล	1,750
รากโสมแช่น้ำผึ้ง	50 กรัม (1 ราก)	1,270
	300 กรัม (6 ราก)	7,150
ชาโสม	30 กรัม / 10 ซอง	370
	90 กรัม / 30 ซอง	1,020
	150 กรัม / 50 ซอง	1,590
	300 กรัม / 100 ซอง	2,990

ที่มา : (บริษัท อิลวา ประเทศไทย จำกัด , 2540)

สถานที่จำหน่ายโสมอิลวา ทางบริษัทอิลวาได้ตัดสินใจเลือกห้างสรรพสินค้าบริเวณหน้าซูเปอร์มาร์เก็ตเป็นที่ตั้งแสดง และจำหน่ายสินค้า ทั้งนี้เพราะผลิตภัณฑ์โสมเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการบำรุงร่างกาย และในการตัดสินใจในการบริโภคของผู้บริโภคนั้นก็ควรมีการแนะนำจากตัวแทนถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการบริโภคโสม และความเหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์กับบุคคลแต่ละกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องมีการจัดแสดงสินค้าแยกออกมาจากซูเปอร์มาร์เก็ต โดยเลือกสถานที่ที่เป็นบริเวณทางเข้าออกซูเปอร์มาร์เก็ตเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเห็นได้โดยสะดวก ขณะเดียวกันก็มีพนักงานคอยให้คำแนะนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการทางการตลาด ผลิตภัณฑ์โสมอิลวาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการดำเนินงานจำหน่ายภายในประเทศมานาน ดังนั้นในปัจจุบันการประชาสัมพันธ์สินค้าจึงเป็นไปในรูปแบบของการส่งใบแสดงสินค้าให้กับลูกค้าที่ผ่านการคัดเลือกแล้วโดยทางไปรษณีย์ และให้กับลูกค้าที่เคยทดลองบริโภคสินค้า

ราคาของโสมอิลวา โสมอิลวาจะมีราคาสูงกว่าโสมตราอื่นบ้างเล็กน้อย ในขณะที่เป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบเดียวกัน และขนาดบรรจุที่เท่ากัน ทั้งนี้เพราะโสมอิลวานั้นรู้จักมานานกว่าผลิตภัณฑ์โสมชนิดอื่น จึงทำให้มีความน่าเชื่อถือมากกว่า

รูปแบบผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์โสมสกัดมีรูปแบบหลายรูปแบบดังได้กล่าวมาแล้ว โดยแต่ละตราก็จะมีผลิตภัณฑ์หลายชนิดที่เหมือนกันเช่น ผลิตภัณฑ์ชาโสมก็มีทั้งของชาโสมคอนยอก ชาโสมอิลวา และชาโสม KGP เช่นเดียวกับหัวสกัดโสมเข้มข้นก็จะเป็นผลิตภัณฑ์ของหัวสกัดโสมเข้มข้นคอนยอก หัวสกัดโสมเข้มข้น อิลวา และหัวสกัดโสมเข้มข้น KGP แต่ปซูลโสมก็เป็นผลิตภัณฑ์ของแคปซูลโสมคอนยอก แคปซูลโสม G115 และแคปซูลโสม KGP สำหรับโสมชนิดบำรุงกำลังโสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด และรากโสมแช่น้ำผึ้งนั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่มีเฉพาะแต่ละตราผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากความสามารถในการผลิต ความต้องการในการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน อีกทั้งผลของการสำรวจและวิจัยตลาดของแต่ละผลิตภัณฑ์ เช่น โสมชนิดบำรุงกำลังก็จะมีเฉพาะ KGP เท่านั้น โดยผลิตเพื่อกลุ่มผู้บริโภคที่ต้องใช้กำลังอย่างมากในการทำงาน และผู้ที่ทำงานอย่างหนักในแต่ละวัน โสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด โสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด KGP ก็เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพียงผู้เดียว และรากโสมแช่น้ำผึ้งก็จะมีเฉพาะรากโสมแช่น้ำผึ้งของอิลวาเท่านั้น จากตารางสามารถสรุปได้ว่าผลิตภัณฑ์โสมของ KGP นั้นมีมากมายทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อได้หลายชนิดและครอบคลุมมากกว่า อันดับรองคือผลิตภัณฑ์โสมอิลวา ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ถึง 4 ประเภทโดยแต่ละประเภทก็จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ซื้อ-ขายมากในปัจจุบัน สำหรับผลิตภัณฑ์โสมคอนยอกนั้นเป็นผลิตภัณฑ์โสมที่มีการผลิตขึ้นใหม่ดังนั้นจึงอยู่ในช่วงทดลองความต้องการของผู้บริโภคจึงมีผลิตภัณฑ์เพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 ประเภทเท่านั้นที่ทำการจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน นั่นคือ ชาโสม และหัวสกัดโสมเข้มข้น ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีการบริโภคมากัน เป็นต้น (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 รูปแบบผลิตภัณฑ์ของตรายี่ห้อต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายในปัจจุบัน^{1/}

ผลิตภัณฑ์โสมสกัด	ชื่อผลิตภัณฑ์			
	คอนยอง	อิลวา	G115	KGP
หัวสกัดโสมเข้มข้น	/	/		/
แคปซูลโสม	/	/	/	
โสมชนิดปาร์กกำลัง				/
โสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด			/	
รากโสมแช่น้ำผึ้ง		/		
ชาโสม	/	/		/

หมายเหตุ 1/ หมายถึง ตราต่าง ๆ ที่ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดนี้
ที่มา : (จากการสำรวจรูปแบบผลิตภัณฑ์ภายในเขตกรุงเทพมหานคร)

การกระจายสินค้า

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์โสมไปในสถานที่ต่าง ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า โดยอยู่ในรูปของการตั้งชั้นของผลิตภัณฑ์บริเวณหน้าซูเปอร์มาร์เก็ต และร้านขายยาต่าง ๆ โดยจะมีปริมาณความทั่วถึงมากน้อยแตกต่างกันไป ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วผู้บริโภคจะสามารถพบเห็นได้นั้น ร้อยละ 30.00 ผู้บริโภคจะสามารถพบผลิตภัณฑ์โสมสกัดคอนยอง และผลิตภัณฑ์โสมสกัดอิลวา ร้อยละ 25.00 เป็นผลิตภัณฑ์โสมสกัด KGP และร้อยละ 15.00 เป็นผลิตภัณฑ์โสมสกัด G115 (ตารางที่ 14)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 14 การกระจายสินค้า

ตรา	จำนวน (ร้าน)	ร้อยละ
คอนยอง	6	30.00
อีลวา	6	30.00
KGP	5	25.00
G115	3	15.00
รวม	20	100.00

ที่มา : (จากการสำรวจการกระจายสินค้าภายในเขตกรุงเทพมหานคร)

กลุ่มเป้าหมาย

โสมสภัคมีกลุ่มเป้าหมายอยู่ที่บุคคลทุกเพศทุกวัยซึ่งจากการสัมภาษณ์ทางบริษัทได้ตั้งเป้าหมายไว้ สามารถแบ่งเป็นร้อยละได้ดังต่อไปนี้ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 20 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 40 - 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.00 บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.00 (ตารางที่ 15)

สถานที่ในการจำหน่าย

โสมสภัคเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายทั่วไป ซึ่งแต่ละสถานที่นั้นจะเน้นที่การอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าอย่างเพียงพอ เช่น มีที่จอดรถที่สะดวกสบาย มีสินค้าให้เลือกมาก เช่น ห้างสรรพสินค้า ซึ่งปัจจุบันเป็นสถานที่ที่มีสินค้าทุกประเภทที่ลูกค้าต้องการ โดยสามารถแบ่งเป็นร้อยละได้ดังนี้ ร้อยละ 70.00 เป็นพื้นที่จำหน่ายโสมบริเวณหน้าซูเปอร์มาร์เก็ต ร้อยละ อีก 20.00 จำหน่ายในร้านขายยาภายในห้างสรรพสินค้า เช่น ร้านศรีนคร และร้อยละ 10.00 เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่จำหน่ายในร้านขายยาที่มีมาตรฐานทั่วไป (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 15 อายุเฉลี่ยของผู้บริโภคโสมสกัด

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 20	2	10.00
20 - 39	6	30.00
40 - 59	9	45.00
มากกว่า 60	3	15.00
รวม	20	100.00

ที่มา : (จากการสัมภาษณ์ผู้จำหน่าย โสมสกัดภายในเขตกรุงเทพมหานคร)

ตารางที่ 16 สถานที่จำหน่าย

สถานที่	จำนวน (ร้าน)	ร้อยละ
ซูเปอร์มาร์เก็ต	14	70.00
ร้านขายยาสะดวกซื้อ	4	20.00
ร้านขายยาทั่วไป	2	10.00
รวม	20	100.00

ที่มา : จากการสำรวจสถานที่จำหน่ายโสมสกัดภายในเขตกรุงเทพมหานคร) เฝ้าระวังและเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านการตลาด

1. เนื่องจากราคาของโสมสดที่มีราคาค่อนข้างสูง ทำให้ผู้บางโศกบางกลุ่มไม่สามารถจัดหามาบริโภคได้ตามความต้องการ เช่นกลุ่มบุคคลก่อนวัยทำงาน กลุ่มที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน เป็นต้น
2. การตลาดโสมยังอยู่ในบุคคลเพียงไม่กี่กลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน ทั้งนี้เนื่องจากความเชื่อถือที่มีมาแต่อดีต
3. ด้านการกระจายสินค้าที่ยังมีไม่ทั่วถึง ซึ่งถ้าผู้บริโภคต้องการก็ต้องเดินทางมาที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางที่จะสามารถเลือกซื้อโสมและผลิตภัณฑ์โสมรูปแบบต่าง ๆ ได้มากมาย
4. ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โสมที่มีอยู่ก็ยังมีราคาแพงมาก เช่น รากโสมแช่น้ำผึ้ง และหัวสกัดโสมเข้มข้น ควรที่จะมีการแบ่งผลิตภัณฑ์ออกเป็นส่วนย่อย ซึ่งทำให้ราคาไม่สูงมาก
5. ในด้านบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์โสมที่ไม่สะดวกในการพกพาไปในสถานที่ต่าง ๆ และอาจจะสร้างความยุ่งยากในการรับประทาน
6. ในด้านการประชาสัมพันธ์ที่มีน้อยมากเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์อื่น ผู้บริโภคเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่จะสามารถพบเห็นได้ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สำหรับการประชาสัมพันธ์ที่มีน้อยอยู่ในรูปของการทำแผ่นพับ ให้กับผู้บริโภคที่เดินผ่านเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

การผลิตโสมภายในประเทศมีมานานหลายปี โดยโสมสามารถเจริญเติบโตได้ดีในที่ที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกมีร่มเงาที่สามารถบังแสงแดดไว้ได้ส่วนหนึ่ง โดยโสมที่ปลูกเป็นพันธุ์โสมเกาหลีซึ่งมีผู้นำมาจากประเทศเกาหลีโดยตรงและในการเพาะปลูกปัจจุบันก็ยังมีไม่มากนัก โดยเป็นเพียงแปลงปลูกที่มีขนาดเล็กเท่านั้นซึ่งสวนทางกับความต้องการบริโภคโสมของผู้บริโภคที่มีมากขึ้นตามลำดับ ทั้งภายในประเทศ และในตลาดโลก สำหรับความต้องการภายในประเทศที่มีเพิ่มมากขึ้นนั้นสืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริโภคพยายามที่จะแสวงหาสิ่งที่จะมาทดแทน เสริมสร้าง และบำรุงร่างกายให้สามารถเผชิญกับภาวะการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับแหล่งตลาดโสมที่สำคัญของไทย คือ เขาวราช โดยจะมีผลิตภัณฑ์มากมายให้ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคได้ตามความต้องการและความเหมาะสม โสมสามารถจำแนกผลิตภัณฑ์ได้หลายชนิดดังต่อไปนี้ รากโสมที่เป็นต้นสมบูรณ์รากฝอยขนาดเล็ก ๆ โสมท่อนยาวท่อนละประมาณ 3 เซนติเมตร และโสมแผ่นมีลักษณะเป็นแผ่นเฉียง ๆ ซึ่งโสมแต่ละชนิดก็จะมีราคาที่แตกต่างกันไปตาม ขนาด อายุ และปริมาณของโสม โดยราคาของโสมนั้นจะคิดหน่วยเป็นสลิ้ง ซึ่งราคาสูงสุดมีราคาประมาณ 2,500 บาท และราคาต่ำสุดอยู่ที่ราคาสลิ้งละ 500 บาท ดังนั้นลูกค้าส่วนใหญ่จึงเป็นกลุ่มที่มีอายุค่อนข้างสูง (วัยทำงานขึ้นไป) และในการบริโภคโสมในบางครั้งอาจประสบกับปัญหาในด้านกรรมวิธีในการเตรียมผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภค ซึ่งอาจทำให้ไม่ได้รับคุณค่าของโสมอย่างครบถ้วน ดังนั้นจึงได้มีการผลิตโสมสกัดขึ้นโดยจะเน้นในด้านความสะดวกในการบริโภคและคุณค่าที่ผู้บริโภคจะได้รับที่มีอยู่อย่างครบถ้วน ซึ่งโสมสกัดก็มีหลายรูปแบบให้สามารถเลือกบริโภคได้ตามความเหมาะสม และความต้องการ ผลิตภัณฑ์โสมสกัดสามารถแบ่งแยกได้ดังต่อไปนี้ หัวสกัดโสมเข้มข้น รากโสมแช่น้ำผึ้ง ชาโสม โสมสกัดเข้มข้นชนิดเม็ด และแคปซูลโสม โดยจะเน้นกลุ่มเป้าหมายที่บุคคลทุกเพศทุกวัย และในด้านสถานที่ในการจำหน่ายสินค้าจะต้องสามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสนับสนุนให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกโสมมากขึ้น โดยให้ความรู้ในด้านการผลิตตลอดจนผลตอบแทนที่จะได้รับจากการผลิตโสม เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญและปลูกโสมมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศ และภูมิประเทศที่เหมาะสม เช่น ในภาคเหนือ ทั้งนี้เนื่องจากโสมเป็นผลผลิตอีกชนิดหนึ่งที่มีราคาค่อนข้างสูง และมีแนวโน้มด้านความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น

2. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับโสม โดยอาจมีการจัดอบรมเกษตรกรในพื้นที่ที่เหมาะสม มีการสาธิตวิธีการเพาะปลูก โดยอาจทำเป็นแปลงสาธิต ถึงการเพาะปลูก การดูแลรักษา เพื่อที่เกษตรกรจะสามารถดูแลรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพที่อยู่ในระดับมาตรฐานตามความต้องการของตลาด

3. ควรมีการกระจายสินค้าอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์โสมสกัดไปในจังหวัดต่าง ๆ โดยผ่านตัวแทนจำหน่ายที่น่าเชื่อถือ หรืออาจมีการติดต่อกับร้านค้าที่อยู่ในพื้นที่ที่ผ่านการคัดเลือกกว่าสามารถอำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภค และมีกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังความสามารถในการซื้อสินค้ามาบริโภค ซึ่งปัจจุบันก็กำลังมีการขยายตลาดให้กว้างขวางมากขึ้น

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่สามารถครอบคลุมผู้บริโภคได้ทั่วถึง เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าใจ และมีความรู้เกี่ยวกับผลที่จะได้จากการบริโภคโสมอย่างทั่วถึง

5. ควรมีการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่มีหลายขนาด มีขนาดเล็กมากขึ้น เช่น หัวสกัดโสม เข้มข้นอาจมีบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็กลงเป็น 10 กรัม / ขวด แต่ปชูลโสมจากที่มีเพียงสองขนาด คือ 30 แคปซูล และ 100 แคปซูล ก็ควรมีบรรจุภัณฑ์ขนาด 10 และ 50 แคปซูลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชาโสมนั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมากทั้งนี้เนื่องจากความสะดวกในการบริโภคสามารถพกพาไปในที่ต่าง ๆ ได้ และราคาก็ไม่สูงจนเกินไปควรมีการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลีกย่อยลงไปอีกคือจากเดิมที่มีขนาดบรรจุ 30 ซอง 50 ซอง และ 100 ซองก็อาจผลิตขาด 10 ซอง และ 20 ซองด้วย ทั้งนี้เพื่อที่กลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุน้อยจะสามารถซื้อสินค้ามาบริโภคได้และยังสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการทดลองบริโภคสินค้าด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพาณิชย์ . 2532 . รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยตลาดพืชสมุนไพร และเครื่องเทศ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา .

กระทรวงสาธารณสุข . 2531 . รายงานผลการศึกษาคคุณค่าและสารอาหาร . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา .

ทรงศักดิ์ จิตเจือจุน . “โสมพันปี” . ใกล้หมอ . 12(1) : น. 46 .

นิรนาม . 2538ก . “ซูมิตรเตรียมน้ำโสมสกัดบุงกลาด” . กรุงเทพธุรกิจ . (14 ส.ค. 38) : น. 10 .

_____ . 2538ข . “ซูมิตรฟื้นผืนยอดชายโสม 20 ล้าน” . คู่แข่งรายวัน . (20 เม.ย. 38) :
น. 5 .

_____ . 2539ก . “ผลิตภัณฑ์โสมจีนซุงเป่า” . มติชน . (18 ก.ย.39) : น. 28 .

_____ . 2539ข . “สู่ทางการลงทุน” . อุตสาหกรรมสาร . 1(39) : น. 44-47 .

บรรจบ ชุนทสวัสดิ์กุล . 2539 . “จากสูตรยาต้นถึงโสมไฮ-เทค” . ceo health . 2(19) :
น. 132-134 .

บริษัท อิลวา (ประเทศไทย) จำกัด . 2540 . เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับโสม . กรุงเทพมหานคร .
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

บริษัท เบอริงเกอร์ อินเทลโสม (ประเทศไทย) จำกัด . 2540 . ผลงานศาสตร์ต้นตำรับ
กับวิทยาศาสตร์ที่ก้าวล้ำ . กรุงเทพมหานคร . (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริษัท ไรน์มาร์ท จำกัด . 2540 . “ถนนสุขภาพด้วยโสมเกาหลีแท้” . กรุงเทพมหานคร .
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

บริษัท โคจิน จำกัด . 2540 . ผลิตภัณฑ์โสม . กรุงเทพมหานคร . (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

ประยงค์ อนันทวงศ์ . 2539 . “ตำนานโสมจีน” . คิฉัน . 20(462) : น. 414-417 .

ปราการ ภูวนารถนุรักษ์ . 2529 . “โสมสมุนไพรล้ำค่า” . การทำเรือ . 33(339) : น. 27-33 .

มลชา จันทร์สูง . 2537 “โสม-ยาเสริมสุขภาพ” . สาสน์ไก่อ . 32(8) : น. 19-20 .

ลำสัน . 2538 . “วัฒนธรรมกับยาจีน” . เจาะลึก . 3(26) : น. 96-101 .

วันดี กฤษณพันธ์ . 2537 . สมุนไพรน่ารู้ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาฯ .

วราภรณ์ ขวัญมิ่ง . 2532 . “โสมที่ดีมีคุณค่าต่อชีวิตอย่างไร” . young executive . 8(35) :
น. 87 .

_____ . 2534 . “โสมบริโภคอย่างไรถึงจะคุ้มกับราคา” . ใกล้หมอ . 16(1) : น. 35 .

สมชาย สุนทรสิงห์ . 2535 . “โสมเกาหลีสมุนไพรเสริมกำลัง” . เคหะการเกษตร . 16(1) :
น. 103-107 .

สุจินต์ จารุจินดา . 2531 . “โสมวิเศษจริงหรือ” . young executive . 7(16) : น. 144-146 .

หลวงสมานวนกิจ . 2528 . “ปลูกโสมกับการเลี้ยงสัตว์” . เพื่อนเกษตร . 2(9) : น. 30-31 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อรชุน เลียววัฒนผล . 2535 . ความลับของไสยถึงงานวิจัย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รวมธรรมส์ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้